Г. Л. Мураўёва, М. А. Урбан

МАТЭМАТЫКА

Вучэбны дапаможнік для **2** класа
ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі
з беларускай мовай навучання

У дзвюх частках

Частка 1

Дапушчана
Міністэрствам адукацыі
Рэспублікі Беларусь

МІНСК
НАЦЫЯНАЛЬНЫ ІНСТЫТУТ АДУКАЦЫІ
2012

УДК 51(075.2=161.3)
ББК 22.1я71
М91

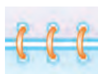
Р э ц э н з е н т ы:

дац. кафедры дашкольнай і пачатковай адукацыі ўстановы адукацыі «Віцебскі дзяржаўны ўніверсітэт імя П. М. Машэрава», канд. пед. навук, дац. *З. К. Ляўчук*;
метадычнае аб'яднанне настаўнікаў пачатковых класаў дзяржаўнай установы адукацыі «Пачатковая агульнаадукацыйная школа № 39 г. Мінска» (нам. дырэктара па вучэбнай рабоце *А. Г. Волкава*)

Умоўныя абазначэнні:

 — новы матэрыял;

 — паўтарэнне вывучанага;

 — дружныя задачы;

 — заданне на кемлівасць;

 — адкажы на пытанне, выканай заданне;

 — выканай дома;

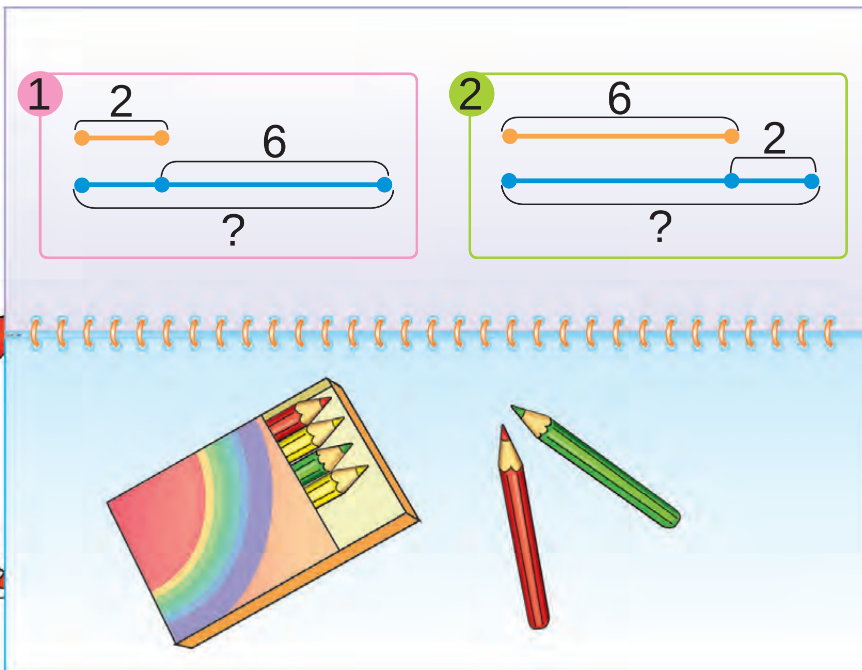

— прачытай у раздзеле «Гэта цікава!»

ISBN 978-985-559-075-1 (ч. 1)
ISBN 978-985-559-074-4

Змест

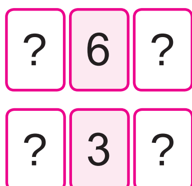

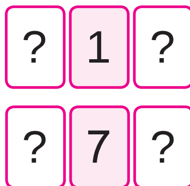
Паўтарэнне

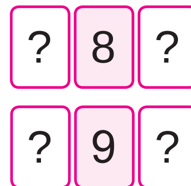
1. Назаві прапушчаныя лікі.

2. Назаві суседзяў лікаў.

3 + 6 = 9

3 — складаемае

6 — складаемае

3 + 6 — сума

9 — сума

3. Вылічы. Назаві складаемыя і суму.

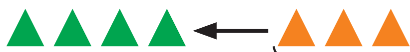
5 + 3	5 + 4	9 + 1	4 + 1
7 + 2	4 + 2	6 + 3	6 + 2

4. Дапоўні ўмову і рашы задачу.

У Каці было 3 шары.
Мама купіла яшчэ ... .
Колькі ...?

5. Выберы схему і рашы задачу.
Спачатку ад'ехала 7 машын, а потым — 3 машыны. Колькі машын ад'ехала?

6. Вось машыны, якія ад'язджаюць са стаянкі:

Якая машына едзе першай? Другой? Трэцяй?
У якім яшчэ парадку могуць ехаць машыны?
Назаві розныя спосабы.

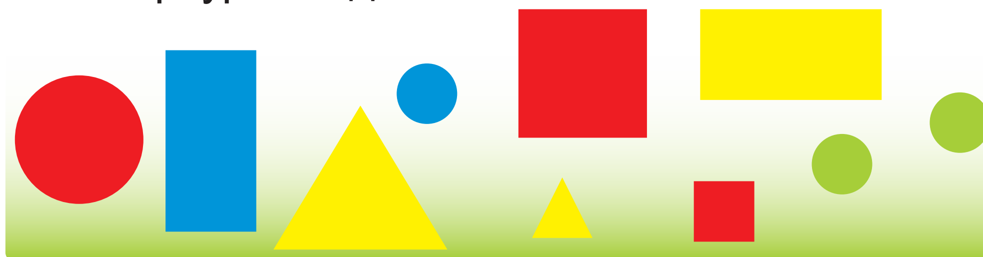
? Назаві лікі, якія ты ведаеш, у парадку павелічэння.

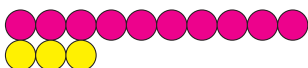
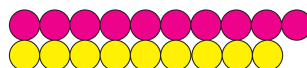
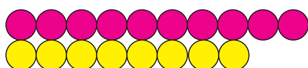
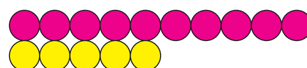
1. Вылічы.
4 + 3 7 + 1 1 + 6 2 + 5

2. У Ігара 5 марак, у Мікіты столькі ж марак. Колькі ўсяго марак у хлопчыкаў?

1. Назаві фігуры. Задай пытанні са словам «колькі».

2. Назаві лікі. Назаві суседзяў лікаў.

Прачытай запіс 5 + 12 = 17, выкарыстоўваючы словы:

дадаць   плюс   павялічыць   сума

3. Прачытай па-рознаму. Вылічы.

3 + 1	6 + 1	6 + 3	4 см + 3 см
7 + 2	8 + 2	6 + 0	2 см + 2 см

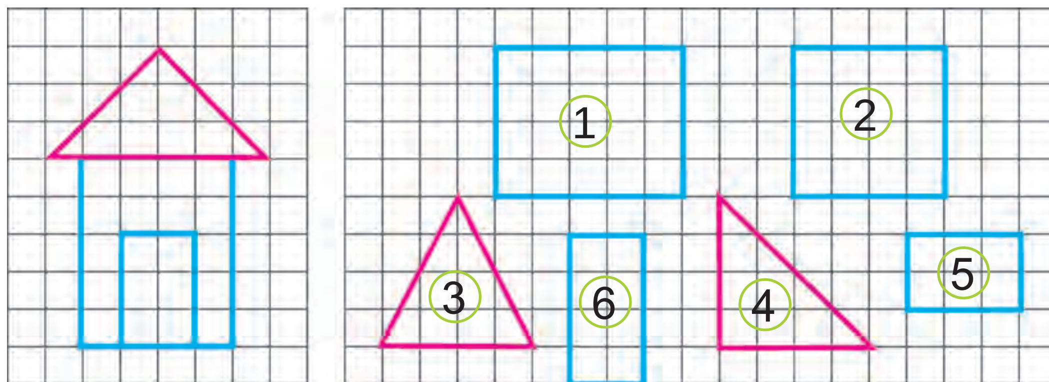
4. Параўнай і рашы задачы.

Вучні спачатку пасадзілі 5 ліп. Праз гадзіну работы ліп стала на 2 больш. Колькі цяпер ліп на школьным двары?

Дзяўчынкі пасадзілі 5 ліп, а хлопчыкі — на 2 ліпы больш. Колькі ліп пасадзілі хлопчыкі?

5. Света спачатку намалявала 5 домікаў, а потым яшчэ 3 домікі. Колькі стала домікаў на малюнку ў Светы?

6. Света намалявала адзін домік вось так:

Назаві, пад якімі нумарамі знаходзяцца фігуры, з якіх складзены домік.

? Прачытай запіс 6 + 3 = 9 рознымі спосабамі.

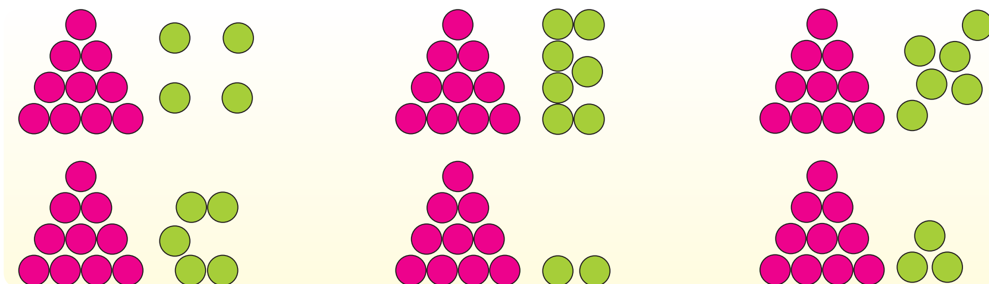

1. Вылічы.

7 + 3 6 + 4 8 + 0 2 см + 5 см

2. Ад стужкі спачатку адрэзалі 10 см, а потым — 4 см. Колькі ўсяго сантыметраў стужкі адрэзалі?

1. Назаві лікі. Павяліч кожны лік на 1, на 2.

2 + 4 = 6   2 + 4 = 4 + 2   4 + 2 = 6

Ад перастаноўкі складаемых сума не мяняецца.

2. Параўнай.

6 + 3 ? 3 + 6   12 + 4 ? 4 + 12
4 + 5 ? 5 + 4   10 + 4 ? 4 + 11
9 + 0 ? 1 + 9   11 + 9 ? 9 + 11

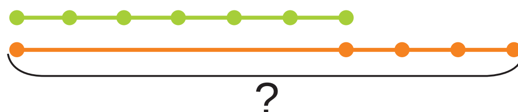
3. Запішы прыклады. Вылічы.

Складаемае	3	2	1	4	5	0
Складаемае	6	0	9	0	1	7

4. Вылічы.

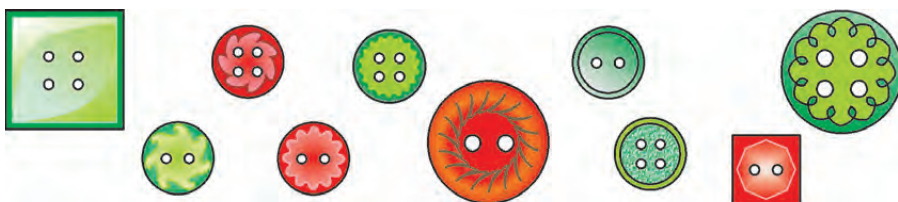
13 дм + 6 дм   17 см + 2 см
12 дм + 3 дм   15 см + 4 см

5. Складзі задачу па схеме.

6. У адной шкатулцы было 15 гузікаў, а ў другой — на 5 гузікаў менш. Колькі гузікаў было ў другой шкатулцы?

7. Вось якія гузікі ляжалі ў другой шкатулцы:

Пеця кажа:
— Тут 4 чырвоныя гузікі і 6 зялёных.
Насця кажа:
— Тут 3 вялікія гузікі і 7 маленькіх.
Хто з дзяцей правы? Як яшчэ можна падзяліць гузікі на 2 групы?

? Закончы сказ «Ад перастаноўкі складаемых ...».

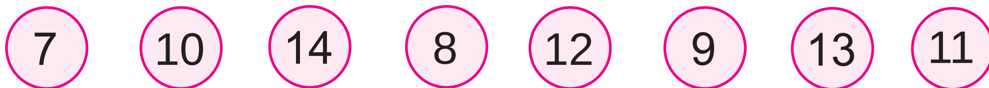

1. Вылічы.
2 + 8   12 дм + 8 дм   13 см + 4 см

2. На дыску запісана 4 мультфільмы пра зайца і воўка і 3 мультфільмы пра Віні-Пуха. Колькі ўсяго мультфільмаў на дыску?

Урок 4

1. Назаві лічбы, з дапамогай якіх запісаны лікі.

7 – 5 = 2

7 — памяншаемае

5 — аднімаемае

7 – 5 — рознасць

2 — рознасць

2. Вылічы. Назаві памяншаемае, аднімаемае, рознасць.

10 – 2	5 – 2	10 – 5	9 см – 3 см
4 – 3	9 – 4	9 – 1	7 см – 5 см

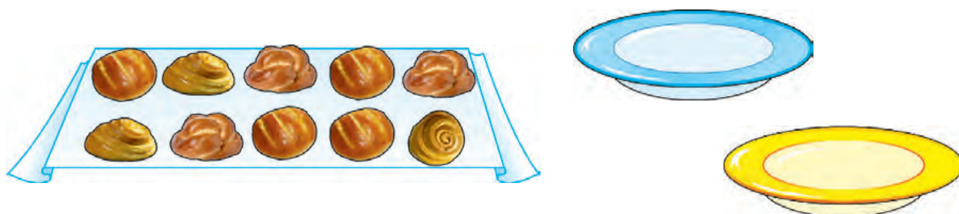
3. Складзі пытанне і рашы задачу.
На аэрадроме было 15 самалётаў. Узляцела 3 самалёты.

4. Колькі прамых? Колькі крывых? Колькі адрэзкаў?

5. Бабуля спякла 10 піражкоў і столькі ж булачак. Колькі піражкоў і булачак разам спякла бабуля?

6. Вось булачкі, якія спякла бабуля:

Бабуля хоча раскласці булачкі на 2 талеркі. Дапамажы бабулі. Назаві розныя спосабы.

7. У Жэні было 5 палачак. Ён разламаў адну з іх. Колькі палачак стала ў Жэні?

? Назаві памяншаемае, аднімаемае і рознасць у запісе 17 – 3 = 14.

1. Вылічы.

7 – 4   6 – 4   8 – 3   6 см – 2 см

2. У збане было 10 шклянак вады. Выпілі 8 шклянак. Колькі шклянак вады засталося ў збане?

1. Назаві прапушчаныя лікі.

? 11 ? ? 14 ? ? 17 ? 19 ?

Прачытай запіс 19 – 4 = 15, выкарыстоўваючы словы:

адняць мінус паменшыць рознасць

2. Прачытай рознымі спосабамі. Вылічы.

11 – 1	14 – 4	17 – 7	12 – 2
14 – 10	17 – 10	15 – 10	12 – 10

3. Запішы прыклады. Вылічы.

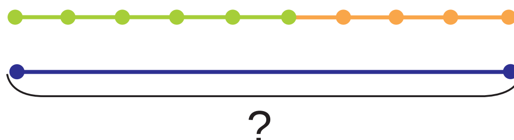
Памяншаемае	9	8	7	6	5	4
Аднімаемае	0	1	0	2	0	3

4. Колькі гадзін?

5. На каруселі 5 конікаў, 4 жырафы, а вярблюдаў столькі, колькі конікаў і жыраф разам. Колькі вярблюдаў на каруселі?

6. Складзі і рашы задачу.

1 дом — 10 паверхаў.
2 дом — ?, на 2 паверхі менш.

7. Над кватэрай Пеці 4 паверхі.
Пад яго кватэрай 3 паверхі.
У якім з дамоў жыве Пеця?

? Прачытай запіс 15 – 10 = 5 рознымі спосабамі.

1. Вылічы.

10 + 3 3 + 10 13 – 3 13 – 10

2. Спачатку з галіны ўпала 4 лісцікі, а потым яшчэ столькі ж. Колькі ўсяго лісцікаў упала?

1. Назаві лікі ў парадку памяншэння. Паменшы кожны лік на 1.

1 дзяс. 7 адз. 1 дзяс. 8 адз. 1 дзяс. 5 адз.

1 дзяс. 9 адз. 1 дзяс. 6 адз.

2. Вылічы.

9 – 2	5 – 3	8 – 5	10 дм – 6 дм
19 – 2	15 – 3	18 – 5	20 см – 6 см

3. Назаві лікі, якія падыходзяць да запісаў.

$6 < ?$	$15 > ?$	$15 > 10 + ?$
$10 > ?$	$? < 20$	$18 - ? < 19$

4. Выберы задачу, якая рашаецца так:

10 + 2 = 12

У кошыку было 10 грыбоў. Узялі 2 грыбы. Колькі грыбоў засталося?

Было 10 кніг, а сшыткаў на 2 больш. Колькі было сшыткаў?

5. Маляр 2 гадзіны бяліў столь і 4 гадзіны фарбаваў сцены. Колькі гадзін працаваў маляр?

6. Маляр пачаў работу ў 9 гадзін. Які гадзіннік паказвае гэты час? Які гадзіннік паказвае, калі маляр скончыў работу?

7. Ад прыстані павінна адплыць 10 лодак. У 3 гадзіны дня адплыло 3 лодкі. Колькі лодак засталося каля прыстані?

? Колькі дзясяткаў і колькі адзінак у ліках 10, 15, 19, 20?

1. Вылічы.

6 – 6 8 – 4 16 – 6 18 см – 4 см

2. Валя расфарбавала 10 см узору сінім колерам і 6 см — жоўтым. Колькі сантыметраў узору расфарбавала Валя?

1. Назаві лікі.

Дзясятак	Адзінкі
1	?

Дзясятак	Адзінкі
?	?

 1 дм = 10 см

2. Параўнай.

1 дм ? 10 см　　2 дм ? 1 дм 9 см

2 дм ? 2 см　　1 дм ? 1 дм 3 см

3. Вылічы.

10 – 3 + 2　　4 + 2 + 0　　10 + 6 – 5

4. Устаў прапушчаныя лікі так, каб запісы былі правільныя.

? + 4 = 6　　4 + ? = 9　　10 – ? = 2

1 + ? = 18　　4 + ? = 15　　? – 10 = 10

5. Складзі задачу, для рашэння якой трэба знайсці суму лікаў 10 і 10.

6. Вымерай адрэзкі. Складзі прыклады на складанне і адніманне.

7. Даўжыня чырвонага адрэзка 8 см, а зялёнага — на 2 см большая. Якая даўжыня зялёнага адрэзка?

8. Правер сябе. Вось зялёны адрэзак. Вымерай яго. Выразі яго даўжыню спачатку ў сантыметрах, а потым у дэцыметрах.

Змяні лікі ва ўмове задачы 7 так, каб:
- зялёны адрэзак атрымаўся карацейшым;
- зялёны адрэзак атрымаўся даўжэйшым.

9. Які сёння дзень тыдня? Які дзень тыдня быў учора? Пазаўчора? Які дзень тыдня будзе заўтра? Паслязаўтра?

? Колькі сантыметраў у адным дэцыметры?

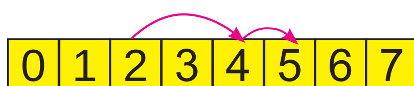

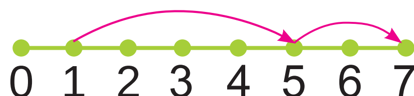
1. Вылічы.

6 – 1 – 3   7 – 1 + 4   7 – 3 + 10

2. Трэба пафарбаваць 18 лавак. Маляр пафарбаваў 5 лавак. Колькі лавак яму засталося пафарбаваць?

1. Складзі і рашы прыклады.

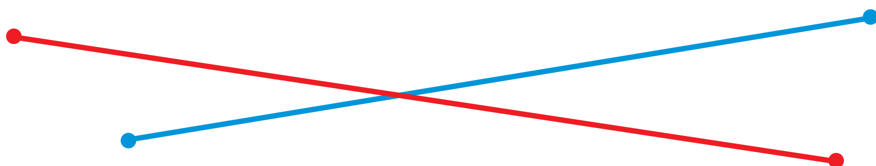

2. Вымерай адрэзкі. Колькі дэцыметраў? Колькі сантыметраў?

3. Вылічы.

1 дм + 7 см　　　20 см – 1 дм
2 см + 1 дм　　　2 дм – 10 см

4. Колькі гадзін прайшло?

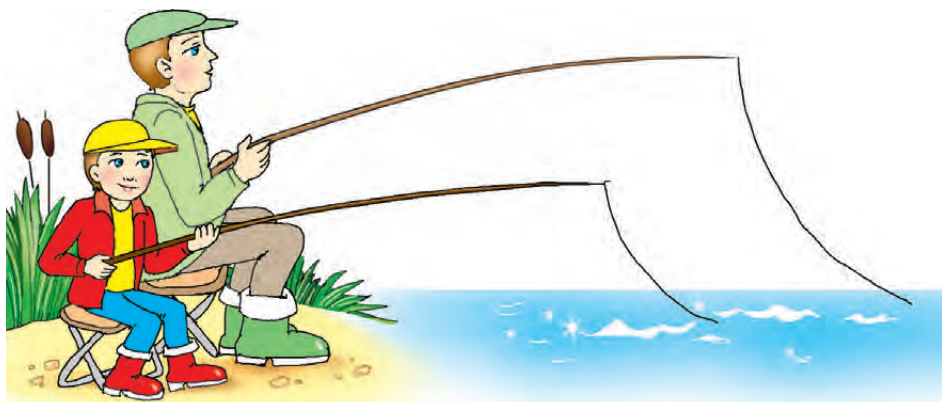

5. У аўтобусе ехала 15 чалавек. На прыпынку ўвайшоў яшчэ 1 чалавек. Колькі чалавек стала ў аўтобусе?

6. Тата злавіў 10 рыбак, а Вася — на 6 рыбак менш. Колькі рыбак злавіў Вася?

7. Тата і Вася лавілі карасёў і акунёў. Тата злавіў карасёў столькі ж, колькі акунёў. Вася злавіў карасёў больш, чым акунёў.

Колькі карасёў і колькі акунёў злавілі тата і Вася?

? Выразі ў сантыметрах: 1 дм 2 см, 2 дм.

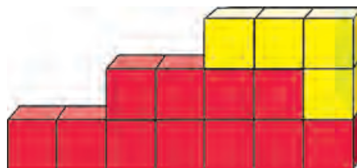
1. Вылічы.

1 дм + 1 см   3 см + 1 дм
12 см – 1 дм   1 дм – 2 см

2. На свята купілі 13 піражных. Пасля свята піражных стала на 10 менш. Колькі піражных стала?

1. Растлумач, як складзены запісы.

11 + 4 = 15
15 – 4 = 11
15 – 11 = 4

Калі ад сумы адняць адно складаемае, то атрымаецца другое складаемае.

2. Вылічы. Складзі да кожнага прыкладу на складанне па два прыклады на адніманне.

3 + 7 10 + 5 12 + 6 14 + 2

3. Дапоўні ўмову. Рашы задачу.

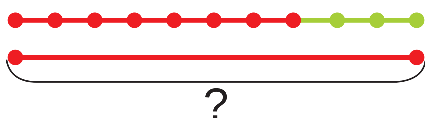
Дзеці пачалі гуляць у футбол у ? гадзіны, а скончылі ў ? гадзіны. Колькі гадзін гулялі дзеці?

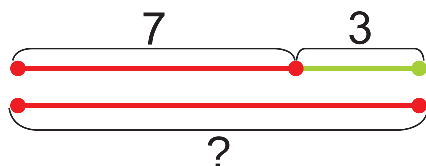

4. Устаў прапушчаныя лікі так, каб запісы былі правільныя.

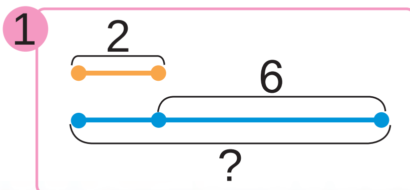
8 – ? = 2 ? – 7 = 2 16 – ? = 6
5 + ? = 15 ? + 15 = 19 7 + ? = 17

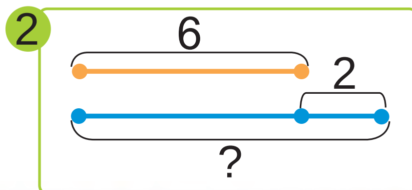
5. Параўнай схемы і рашы задачу.
У заапарку 7 лісіц, 3 львы, а малп столькі, колькі лісіц і львоў разам. Колькі малп у заапарку?

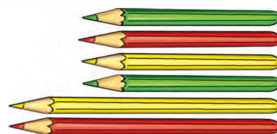

6. Якая схема падыходзіць да задачы?
У Косці 6 алоўкаў, а ў Дзімы на 2 алоўкі больш. Колькі алоўкаў у Дзімы?

7. Вось алоўкі Косці.
Колькі з іх нечырвоных?
Колькі нядоўгіх?

? Закончы сказ «Калі ад сумы адняць адно складаемае, то ...».

1. Параўнай.
14 + 5 ? 11 + 8 17 – 2 ? 7 – 2

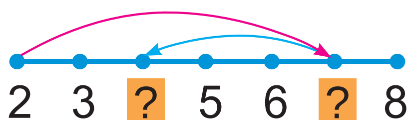
2. Даўжыня першага адрэзка 5 см, а другога — на 2 см больш. Начарці гэтыя адрэзкі.

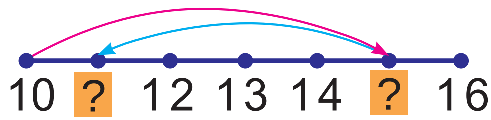
1. Складзі прыклады з лікам 8 па ўзоры.

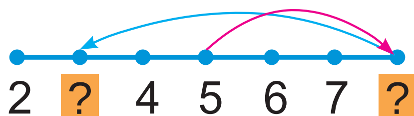
3 + 5 = 8
5 + 3 = 8
8 – 3 = 5
8 – 5 = 3

+	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	3	4	5	6	7	8	9	10	
3	4	5	6	7	8	9	10		
4	5	6	7	8	9	10			
5	6	7	8	9	10				
6	7	8	9	10					
7	8	9	10						
8	9	10							
9	10								

2. Складзі і рашы прыклады.

3. Параўнай.

15 ? 19 — 7 см – 1 см ? 1 дм + 5 дм
19 ? 0 — 15 дм – 4 дм ? 18 см + 2 см

4. Было 20 маткоў шэрсці. З 12 маткоў шэрсці звязалі світар, а з 3 маткоў — шалік. Колькі маткоў шэрсці пайшло на світар і шалік разам?

5. Міша быў у школе 3 гадзіны, а ў двары гуляў на 1 гадзіну менш. Колькі гадзін Міша гуляў у двары?

6. Няхай урокі ў Мішы закончыліся ў 11 гадзін. Які гадзіннік паказвае гэты час? Які гадзіннік паказвае, калі ў Мішы пачыналіся ўрокі?

7. Зараз Тані 8 гадоў, а яе сястры Волечцы 1 год. Колькі гадоў будзе Тані і Волечцы, калі Волечка стане на 2 гады старэйшай?

? Прачытай рознымі спосабамі: 10 + 5, 15 – 10.

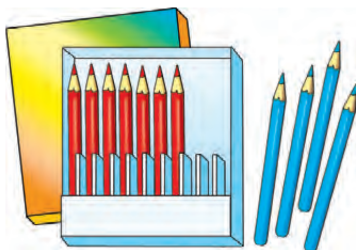
1. Вылічы.

12 + 4   16 – 4   16 – 12

2. У класе было 11 дзяўчынак, а потым іх стала на 2 больш. Колькі дзяўчынак стала?

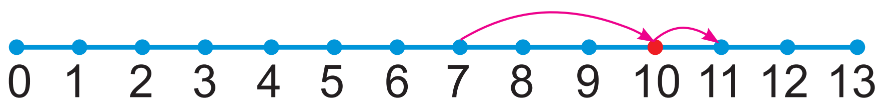
Таблічнае складанне і адпаведныя выпадкі аднімання

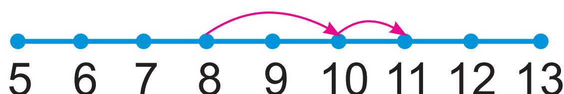
7 + 4 = ?

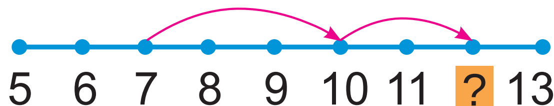
Разважай так:
1. Дадаю столькі, каб атрымаўся дзясятак.
2. Знаходжу, які лік засталося дадаць.
3. Дадаю гэты лік да дзясятка.

1. Вылічы і растлумач.

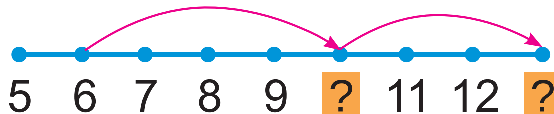
8 + 3

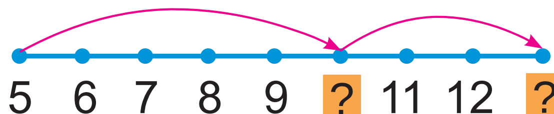
7 + 5

6 + 7

5 + 8

2. Устаў прапушчаныя лікі так, каб запісы былі правільныя.

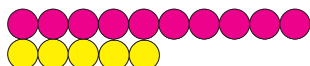
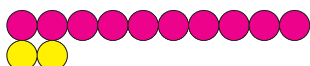
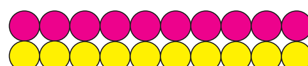
9 + ? + 2 = 12   4 + ? + 5 = 15

7 + ? + 1 = 11   8 + ? + 3 = 13

3. Вылічы.

15 – 2 + 6	16 – 4 + 2	10 – 4 + 3
14 – 2 + 8	19 – 6 + 4	16 – 2 + 3

4. Запішы лікі. Паменшы на 2.

5. Купілі 10 глыбокіх талерак і 3 мелкія. Колькі ўсяго талерак купілі?

6. Света для двух падручнікаў купіла 3 розныя вокладкі: чырвоную, жоўтую, зялёную. Колькімі спосабамі яна можа абгарнуць падручнікі?

? Пакажы на схеме, як можна да 5 дадаць 8.

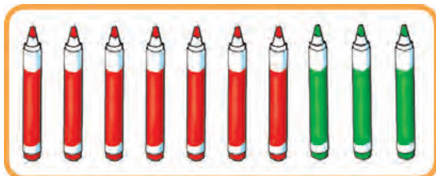

1. Вылічы.

8 + 2 + 4   9 + 1 + 5   7 + 3 + 6

2. У адным збане 6 шклянак малака, а ў другім — на 4 шклянкі малака больш. Колькі шклянак малака ў другім збане?

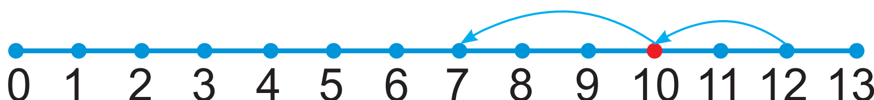

12 – 5 = ?

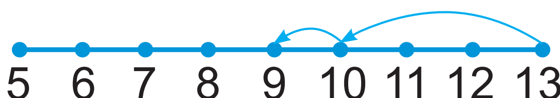

Разважай так:

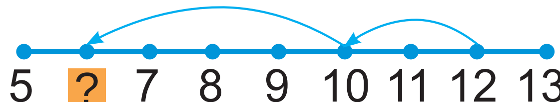
1. Аднімаю столькі, каб атрымаўся дзясятак.
2. Знаходжу, які лік засталося адняць.
3. Аднімаю гэты лік ад дзясятка.

1. Вылічы і растлумач.

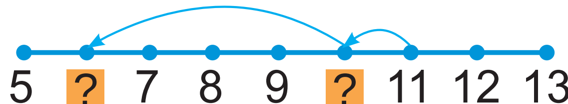
13 – 4

12 – 6

11 – 5

2. Устаў прапушчаныя лікі, каб запісы былі правільныя.

16 – 6 – ? = 8

12 – ? – 6 = 4

19 – ? – 9 = 1

15 – 5 – ? = 1

3. Параўнай.

11 + 6 ? 11 + 8 12 + 7 ? 11 + 7

17 – 4 ? 18 – 5 19 – 6 ? 10 – 3

4. На першай паліцы было 15 кніг. З яе знялі 4 кнігі і пераставілі на другую паліцу. Колькі кніг засталося на першай паліцы?

5. Вось усе кнігі, якія зараз стаяць на другой паліцы.

Колькі кніг было на другой паліцы спачатку?
Як можна падзяліць гэтыя кнігі на 2 групы?

6. Вымерай адрэзкі. Начарці адрэзак, які даўжэйшы за чырвоны, але карацейшы за сіні.

? Пакажы на схеме, як можна ад 14 адняць 6.

1. Вылічы.

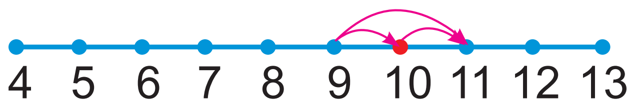
16 – 6 – 3 15 – 5 – 4 11 – 1 – 10

2. Пасадзілі 12 клёнаў, а дубоў — на 4 менш. Колькі дубоў пасадзілі?

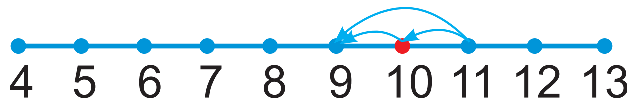
9 + 2 = ?

9 + 1 + 1

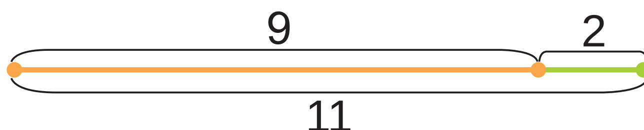
11 – 2 = ?

11 – 1 – 1

Растлумач па схеме рашэнне прыкладаў. Запомні.

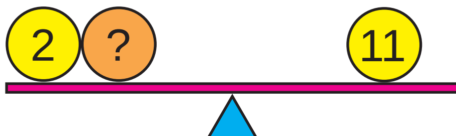

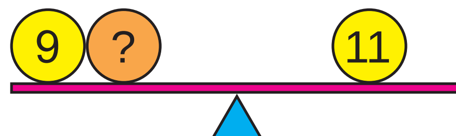
9 + 2 = 11 | 2 + 9 = 11 | 11 – 2 = 9 | 11 – 9 = 2

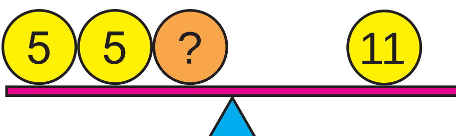
1. Вылічы.

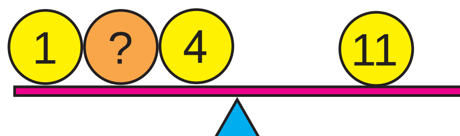
14 – 4 – 1	2 + 8 + 4	11 + 4
19 – 9 – 8	7 + 3 + 9	16 + 3

2. Складзі прыклады.

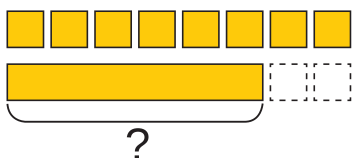

3. У Каці 5 цукерак, у Сашы столькі ж, а ў Валі столькі, колькі ў Каці і Сашы разам. Колькі цукерак у Валі?

4. Складзі і рашы задачу.

5. Вымерай адрэзкі. Знайдзі суму даўжынь гэтых адрэзкаў.

6. Сума ўзростаў Каці і Машы 10 гадоў. Колькі гадоў будзе ім разам праз 3 гады? Праз 5 гадоў?

? Растлумач вылічэнні: 9 + 2, 2 + 9, 11 – 2, 11 – 9.

1. Вылічы.

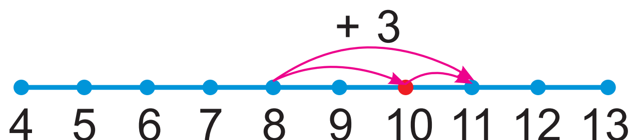
8 + 2 9 + 2 11 – 1 – 1

2. У парку было 10 каруселей і столькі ж арэляў. Колькі ўсяго каруселей і арэляў было ў парку?

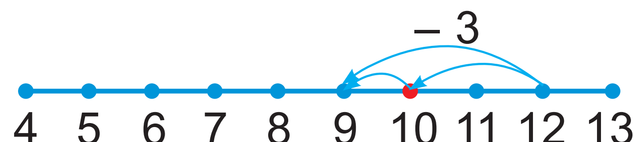
8 + 3 = ?

8 + 2 + 1

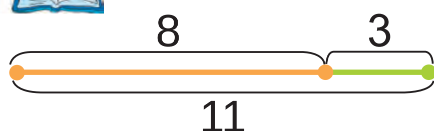
12 – 3 = ?

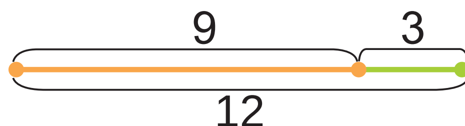
12 – 2 – 1

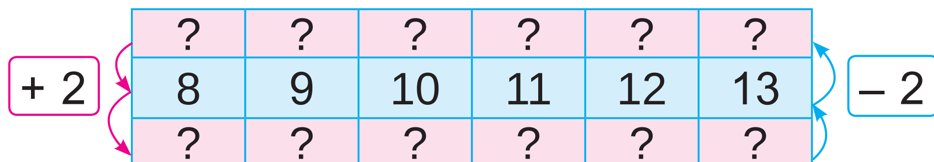
Растлумач рашэнне прыкладаў. Запомні.

8 + 3 = 11	9 + 3 = 12
3 + 8 = 11	3 + 9 = 12
11 – 3 = 8	12 – 3 = 9
11 – 8 = 3	12 – 9 = 3

1. Складзі прыклады. Вылічы.

+ 2

?	?	?	?	?	?
8	9	10	11	12	13
?	?	?	?	?	?

– 2

2. Устаў прапушчаныя лікі, каб запісы былі правільныя.

3 + 5 + ? = 10   1 + 6 + ? = 10

18 – 6 – ? = 10   20 – 7 – ? = 10

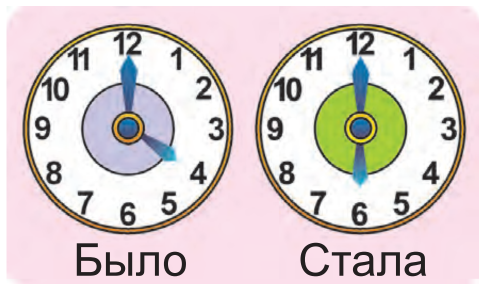
3. У вёсцы ў бабулі 6 курэй, 4 качкі, 3 каты і 2 сабакі. Колькі свойскіх птушак у бабулі? Складзі іншыя пытанні да задачы.

4. Раніцай Каця вывучыла 13 англійскіх слоў, а ўвечары забыла 3 словы. Колькі слоў змагла запомніць Каця?

5. Каб вывучыць гэтыя забытыя словы, Каця напісала іх на сцікерах. У якім парадку можна раскласці сцікеры?

6. Колькі гадзін прайшло?

Растлумач рашэнне прыкладаў: 9 + 3, 11 – 3.

1. Вылічы.

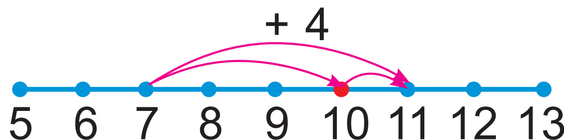
8 + 3 11 см – 2 см 12 дм – 3 дм

2. На клумбе квітнела 11 лілій, а потым іх стала на 2 менш. Колькі лілій квітнее зараз?

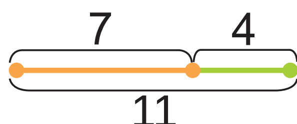
7 + 4 = ?

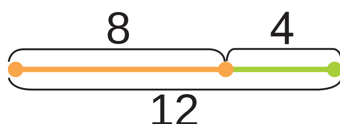

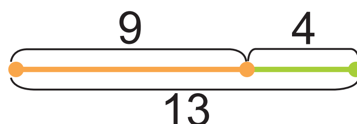

Растлумач рашэнне прыкладаў. Запомні.

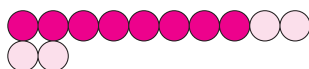
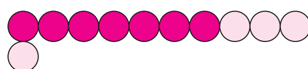
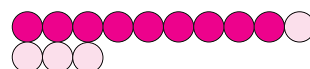

7 + 4 = 11	8 + 4 = 12	9 + 4 = 13
4 + 7 = 11	4 + 8 = 12	4 + 9 = 13

1. Складзі па два прыклады на складанне па схемах.

2. Устаў прапушчаныя лікі, каб запісы былі правільныя.

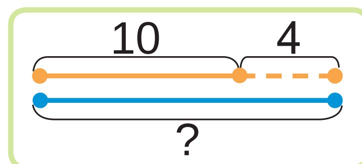
? + 3 = 12	? + 8 = 11	11 − ? = 9
10 = 5 + ?	10 = 8 + ?	10 = ? + 3

3. У Дзімы 12 салдацікаў. Ён падарыў сябру 3 салдацікі. Колькі салдацікаў засталося ў Дзімы?

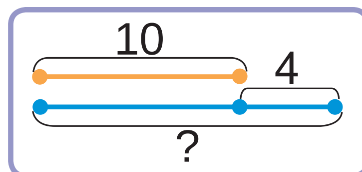
4. У садзе 10 груш. Груш на 4 менш, чым сліў. Колькі ў садзе сліў?

Разважай так:
Груш было на 4 менш, чым сліў.
Значыць, сліў было на 4 больш, чым груш.

Груш — 10, на 4 менш.
Сліў — ?

Груш — 10.
Сліў — ?, на 4 больш.

5. У адной бочцы 12 вёдзер вады. Гэта на 3 вядры менш, чым у другой бочцы. Колькі вёдзер вады ў другой бочцы?

? Растлумач рашэнне прыкладаў: 9 + 4, 4 + 8.

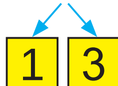
1. Вылічы.

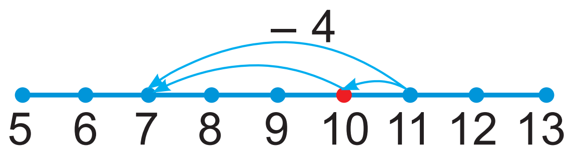
7 + 4 11 – 8 3 см + 9 см

2. У адным слоіку 13 агуркоў. У другім слоіку на 1 агурок менш. Колькі агуркоў у другім слоіку?

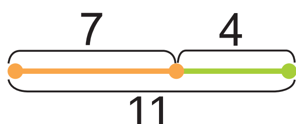
11 – 4 = ?

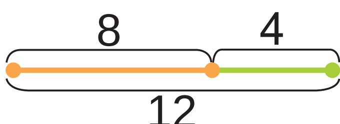

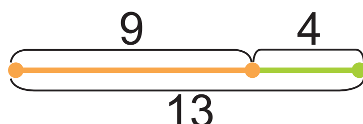

Растлумач рашэнне прыкладаў на адніманне. Запомні.

7 + 4 = 11	8 + 4 = 12	9 + 4 = 13
11 – 4 = 7	12 – 4 = 8	13 – 4 = 9
11 – 7 = 4	12 – 8 = 4	13 – 9 = 4

1. Паменшы кожны лік на 2, на 3, на 4.

10 11 8 13 9 12

2. Дапоўні да дзесяці лікі: 4, 3, 8, 1, 5.

3. Параўнай.

18 ? 20	12 ? 16	12 + 3 ? 3 + 12
18 ? 8	10 ? 0	11 – 4 ? 11 – 3

4. Вымерай адрэзак. Начарці такі ж адрэзак. Начарці адрэзак на 4 см карацейшы.

5. Прадалі 4 пламбіры і 9 эскімо. Колькі ўсяго порцый марожанага прадалі?
Змяні лікі ў задачы так, каб адказ не змяніўся.

6. Саша забіў 4 галы. Гэта на 8 галоў менш, чым забіў Паўлік. Колькі галоў забіў Паўлік?

7. Саша кажа Паўліку:
— Заўтра я заб'ю столькі галоў, колькі ты сёння, ды яшчэ палову таго, што я забіў сёння. Усяго ў мяне будзе 20 галоў.
Ці не памыліўся Саша ў падліках?

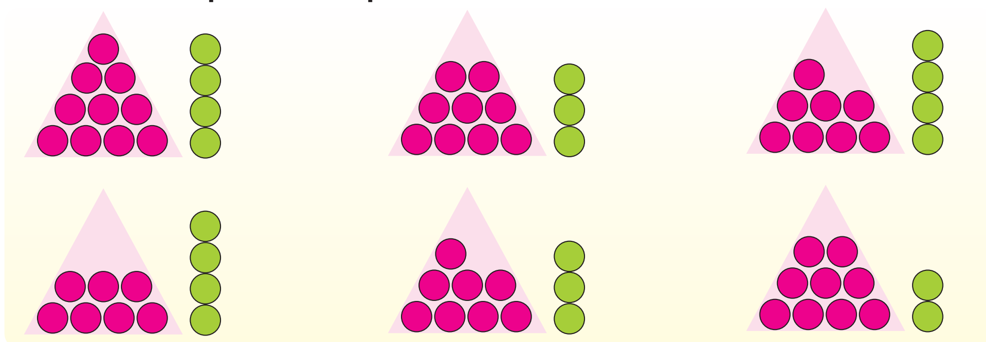
? Растлумач рашэнне прыкладаў: 13 – 4, 13 – 9.

1. Вылічы.
12 – 3 8 + 4 9 + 3 – 0

2. Для салата ўзялі 9 памідораў. Гэта на 3 менш, чым перцаў. Колькі перцаў узялі для салата?

1. Складзі і рашы прыклады.

2. Вылічы.

12 паменшы на 3
11 паменшы на 7
13 паменшы на 9
9 павяліч на 4
8 павяліч на 3
4 павяліч на 7

3. Устаў прапушчаныя лікі, каб запісы былі правільныя.

4 + 8 + ? = 15
7 + ? + 8 = 18
9 + 3 − ? = 10
17 – 7 – ? = 7

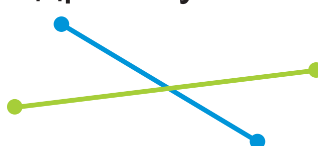
4. Складзі і рашы задачы.

Было — 13 ... .
Паляцела — 9 ... .
Засталося — ?

Было — 4 ... .
Прыляцела — 9 ... .
Стала — ?

5. Начарці адрэзак, роўны суме даўжынь чырвонага, жоўтага і зялёнага адрэзкаў.

6. Поезд едзе з Мінска ў Баранавічы 2 гадзіны. Гэта на 3 гадзіны менш, чым ён едзе з Мінска ў Брэст. Колькі гадзін едзе поезд з Мінска ў Брэст?

7. Няхай поезд выехаў з Мінска ў 6 гадзін раніцы. А якой гадзіне поезд прыедзе ў Баранавічы? У Брэст? На якіх гадзінніках паказаны час адпраўлення і час прыбыцця поезда?

8. Складзі розныя задачы, для рашэння якіх трэба знайсці рознасць лікаў 14 і 4.

1. Вылічы.

9 + 4 12 дм – 8 дм 3 см + 9 см

2. У першым поездзе 7 вагонаў, у другім — 4 вагоны, а ў трэцім — столькі, колькі ў першым і другім разам. Колькі вагонаў у трэцім поездзе?

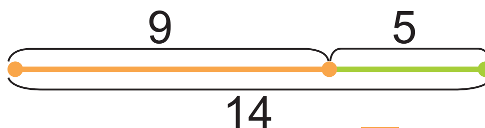

9 + 5 = ?

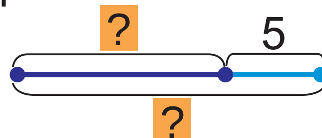

5 + 9 = ?

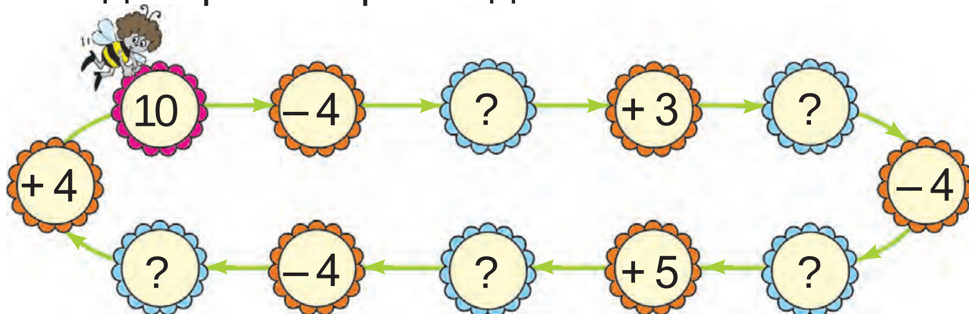

Растлумач рашэнне прыкладаў. Запомні.

6 + 5 = 11	5 + 6 = 11
7 + 5 = 12	5 + 7 = 12
8 + 5 = 13	5 + 8 = 13
9 + 5 = 14	5 + 9 = 14

1. Складзі і рашы прыклады.

2. Параўнай.

2 см ? 8 см

2 см ? 2 дм

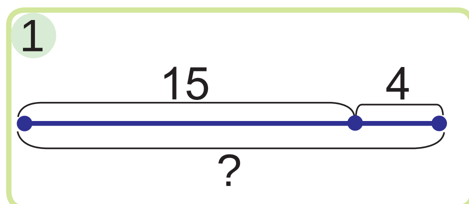
6 см – 5 см ? 10 см – 1 дм

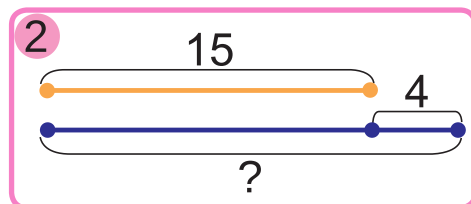
13 см – 5 см ? 11 см – 3 см

3. У Васі 3 браты і 2 сястры. Колькі ўсяго хлопчыкаў у сям’і?

4. Каця намалявала 10 флажкоў. Потым яна вы́разала ўсе гэтыя флажкі. Колькі флажкоў Каці засталося выразаць?

5. Выберы схему. Рашы задачу.
У буфеце 15 кубкаў, а сподкаў на 4 больш. Колькі сподкаў у буфеце?

6. Пеця сфатаграфаваў дом. Пад якім нумарам можа быць фатаграфія гэтага дома?

? Растлумач вылічэнні: 8 + 5, 5 + 8.

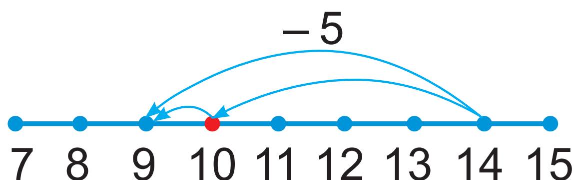
1. Вылічы.
13 – 4 5 + 9 4 + 7 – 0

2. Сабралі 9 мяхоў бульбы і 3 мяхі морквы. Колькі ўсяго мяхоў гародніны сабралі?

14 – 5 = ?

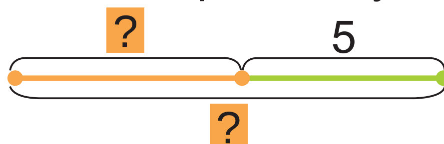

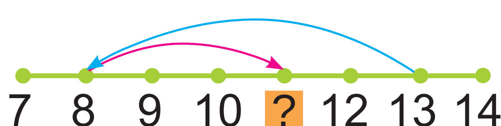
Растлумач рашэнне прыкладаў на адніманне.

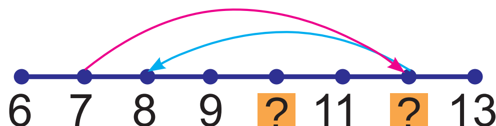
Запомні.

6 + 5 = 11	11 – 5 = 6	11 – 6 = 5
7 + 5 = 12	12 – 5 = 7	12 – 7 = 5
8 + 5 = 13	13 – 5 = 8	13 – 8 = 5
9 + 5 = 14	14 – 5 = 9	14 – 9 = 5

1. Складзі і рашы прыклады.

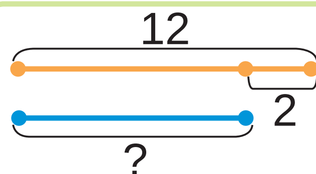
2. Адно са складаемых павялічылі на 1. Як трэба змяніць другое складаемае, каб сума не змянілася? Павялічылася на 3?

3. Дапоўні ўмову і пытанне. Рашы задачу.
Купілі 8 дм сіняй тасьмы. Жоўтай тасьмы купілі … . Колькі …?

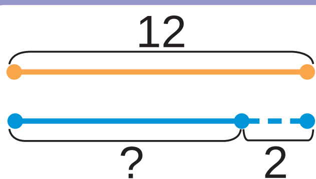
4. У класе 12 хлопчыкаў. Хлопчыкаў на 2 больш, чым дзяўчынак. Колькі ў класе дзяўчынак?

Разважай так:
Хлопчыкаў на 2 больш, чым дзяўчынак. Значыць, дзяўчынак на 2 менш, чым хлопчыкаў.

Хлопчыкаў — 12, на 2 больш.
Дзяўчынак — ?

Хлопчыкаў — 12.
Дзяўчынак — ?, на 2 менш.

5. У адным доме 14 пад'ездаў. Гэта на 4 пад'езды больш, чым у другім доме. Колькі пад'ездаў у другім доме?

Растлумач рашэнне прыкладаў: 14 – 5, 14 – 9.

1. Вылічы.

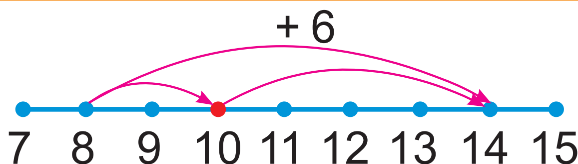
12 – 5   11 – 5   8 + 3   4 + 9

2. Цеплаходу трэба плыць па рацэ 13 дзён. Ён плыве ўжо 10 дзён. Колькі дзён засталося плыць цеплаходу?

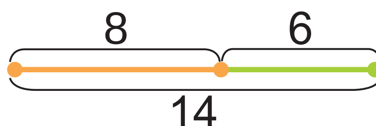

8 + 6 = ?

6 + 8 = ?

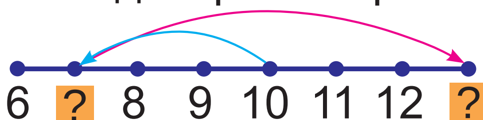

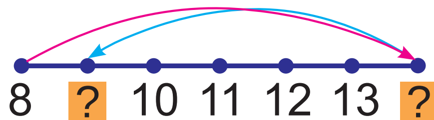

Растлумач рашэнне прыкладаў. Запомні.

6 + 6 = 12	
7 + 6 = 13	6 + 7 = 13
8 + 6 = 14	6 + 8 = 14
9 + 6 = 15	6 + 9 = 15

1. Складзі і рашы прыклады.

2. Складзі прыклады на складанне і адніманне.

11 5 13 4 14 5

3. Колькі гадзін прайшло?

Было

Стала

Было

Стала

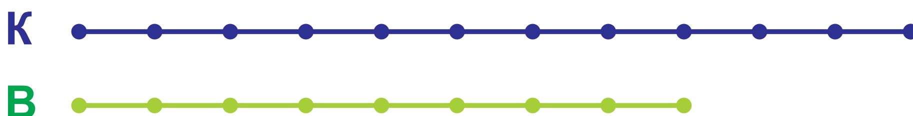
4. Параўнай і рашы задачы.

У Веры 6 лялек. У Алены столькі ж лялек. Колькі ўсяго лялек у дзяўчынак?

У Алены столькі ж лялек, колькі ў Веры. У Веры 6 лялек. Колькі ўсяго лялек у дзяўчынак?

5. Коля скокнуў у даўжыню на 11 дм. Гэта на 3 дм больш, чым скокнуў Валодзя. На колькі дэцыметраў у даўжыню скокнуў Валодзя?

6. Каб убачыць, як скакалі хлопчыкі, можна зрабіць схему.

Вымерай адрэзкі. Падумай, што абазначае адрэзак даўжынёй 1 см на гэтай схеме.

? Растлумач рашэнне прыкладаў: 8 + 6, 6 + 8.

1. Вылічы.

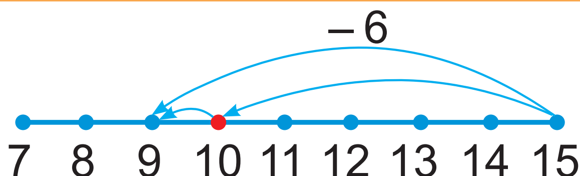
6 + 9 7 + 6 3 + 9 16 – 3 – 4

2. Купілі 7 абаранкаў з макам і 5 абаранкаў без маку. Колькі ўсяго абаранкаў купілі?

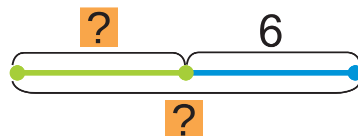
15 – 6 = ?

5 1

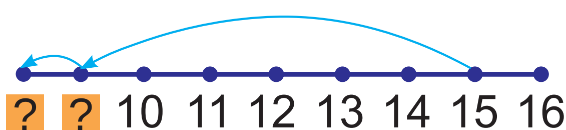

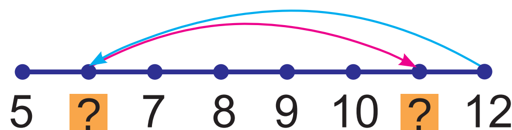
Растлумач рашэнне прыкладаў на адніманне. Запомні.

6 + 6 = 12	12 – 6 = 6	
7 + 6 = 13	13 – 6 = 7	13 – 7 = 6
8 + 6 = 14	14 – 6 = 8	14 – 8 = 6
9 + 6 = 15	15 – 6 = 9	15 – 9 = 6

1. Складзі і рашы прыклады.

2. Вылічы.

4 + 9	11 – 6	1 дм 1 см – 7 см
9 + 2	12 – 3	1 дм 3 см – 4 см

3. Які з трох лікаў з'яўляецца сумай двух другіх? Які — рознасцю?

6 13 7   12 8 4   5 9 14   7 4 11

4. Параўнай і рашы задачы.

У букеце 15 гваздзікоў. Дадалі яшчэ 2 гваздзíкі. Колькі гваздзікоў стала ў букеце?

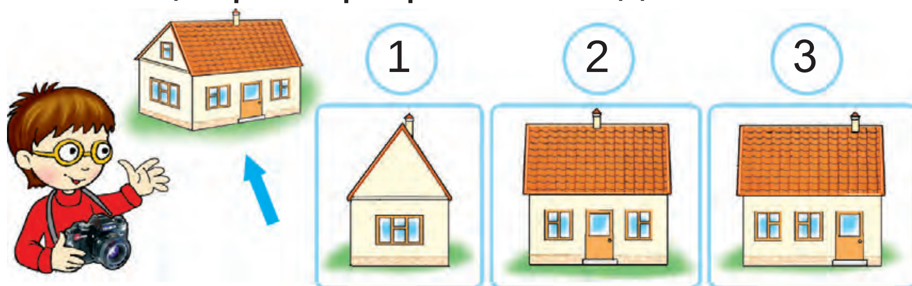
У букеце 15 гваздзікоў. Колькі гваздзікоў стала ў букеце, калі дадалі яшчэ 2 гваздзікі?

5. Складзі і рашы задачу.

Мама — 13 ... .
Дачка — ?, на 6 ... менш.

6. Пеця сфатаграфаваў дом. Пад якім нумарам можа быць фатаграфія гэтага дома?

? Растлумач рашэнне прыкладаў: 14 – 6, 14 – 8.

1. Вылічы.

7 + 6 8 + 3 13 – 0 – 6 0 + 6 + 5

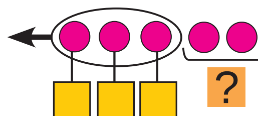
2. У ліпені дзень можа доўжыцца 17 гадзін. Гэта на 10 гадзін больш, чым ноч. Колькі гадзін можа доўжыцца ноч у ліпені?

Пасадзілі 5 сосен і 3 елкі. На колькі больш пасадзілі сосен, чым елак?

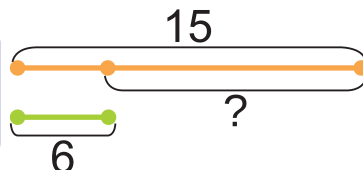
Сосен — 5
Елак — 3
на ? больш

Каб даведацца, на колькі адзін лік большы за другі, трэба ад большага ліку адняць меншы.

1. Для кампоту ўзялі 15 яблыкаў і 6 груш. На колькі яблыкаў узялі больш, чым груш?

Яблыкаў — 15
Груш — 6
на ? больш

2. Складзі і рашы задачы.

Вася — 9 ... .
Каця — ?, на 5 ... больш.

Вася — 9, на 5 больш ... .
Каця — ?

3. Складзі прыклады.

Памяншаемае	11	?	13	12	11
Аднімаемае	5	4	5	?	6
Рознасць	?	9	?	9	?

4. Параўнай.

4 + 7 ? 12   13 – 4 ? 10   12 – 5 ? 10 – 2
11 – 3 ? 8   13 – 6 ? 8   12 – 3 ? 10 – 2

5. Вымерай адрэзкі.

Начарці адрэзак, даўжыня якога роўная суме даўжынь дадзеных адрэзкаў. Выразі ў дэцыметрах і сантыметрах даўжыню гэтага адрэзка.

6. Колькі розных сказаў з трох слоў можна скласці?

хутка   будуць   канікулы

? Як даведацца, на колькі лік 10 большы за лік 5?

1. Вылічы.

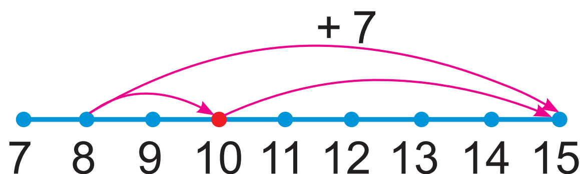
7 + 5   3 + 8   9 + 2   7 + 6 – 1

2. У поездзе 15 вагонаў. Колькі вагонаў застанецца ў поездзе, калі ад яго адчэпяць 6 вагонаў?

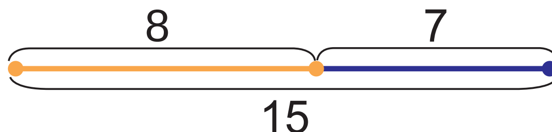

8 + 7 = ?

2 5

7 + 8 = ?

Растлумач рашэнне прыкладаў. Запомні.

7 + 7 = 14

8 + 7 = 15 7 + 8 = 15

9 + 7 = 16 7 + 9 = 16

1. Складзі прыклады.

Складаемае	4	?	6	7	8	9	10
Складаемае	?	7	?	7	7	7	?
Сума	11	12	13	?	?	?	17

2. Знайдзі прыклады з аднолькавымі адказамі. Складзі запісы па ўзоры.

10 – 3 = 12 – 5

9 + 5 7 + 5 13 – 4

5 + 7 19 – 5 14 – 5

3. У адным збане 8 шклянак соку, а ў другім — 5. На колькі больш шклянак соку ў адным збане, чым у другім?

4. Віталік і Міша збіралі грыбы. Віталік знайшоў столькі грыбоў, колькі літар у яго імені. Гэта на 6 грыбоў менш, чым знайшоў Міша. Колькі грыбоў знайшоў Міша?

5. Дапоўні сказы адзінкамі даўжыні.

Таўшчыня кнігі 2 ... .
Даўжыня алоўка 1 ... .
Шырыня шафы 40 ... .
Вышыня дрэва 30 ... .

Даўжыня дошкі 20 ... .
Таўшчыня дошкі 2 ... .
Рост Пеці 12 ... .
Даўжыня кроку 4 ... .

6. Знайдзі заканамернасць і прадоўжы рад.

1, 3, 2, 5, 3, 7, ?, ?, ?, ? .

? Растлумач вылічэнні: 8 + 7, 7 + 8.

1. Складзі прыклады. Вылічы.

Да 8 дадаць 5

Ад 14 адняць 5

Рознасць лікаў 16 і 5

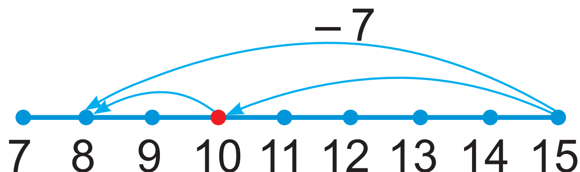
Складаемыя 6, 8 і 6

2. У Дзяніса 13 дыскаў, а ў Сені 6. На колькі больш дыскаў у Дзяніса, чым у Сені?

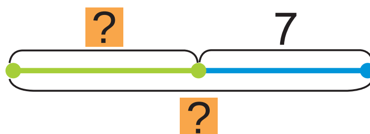
15 – 7 = ?

5 2

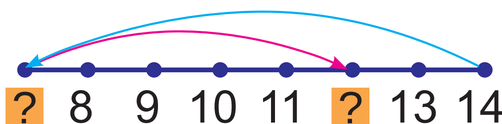

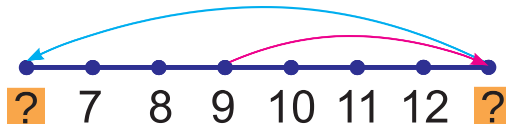
Растлумач рашэнне прыкладаў на адніманне.
Запомні.

7 + 7 = 14	14 – 7 = 7	
8 + 7 = 15	15 – 7 = 8	15 – 8 = 7
9 + 7 = 16	16 – 7 = 9	16 – 9 = 7

1. Складзі і рашы прыклады.

2. Вылічы.

12 – 6	13 – 5 + 4	11 – 4 + 5
8 + 5	9 + 3 – 4	6 + 5 – 5

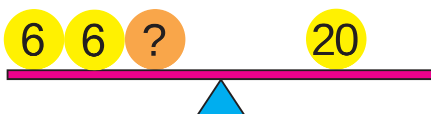
3. Параўнай.

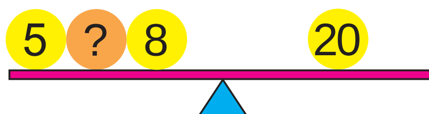
1 дм 3 см – 2 см ? 1 дм 9 см – 4 см

1 дм 5 см – 5 см ? 1 дм 8 см – 5 см

1 дм 3 см – 4 см ? 1 дм 2 см – 4 см

4. Складзі прыклады.

5. Пашылі 8 паліто, 7 куртак, а плашчоў столькі, колькі паліто і куртак разам. Знайдзі колькасць пашытых плашчоў.

6. У першым радзе залы 15 крэслаў, а ў другім — на 5 крэслаў больш. Колькі крэслаў у другім радзе залы?

7. Ты сядзіш у другім радзе гэтай залы на 10 месцы. Колькі крэслаў злева ад цябе? Справа ад цябе? Правер сябе з дапамогай схемы.

8. Падумай, якая літара часцей сустракаецца ў назвах восеньскіх месяцаў. Правер сваё меркаванне.

? Растлумач рашэнне прыкладаў: 16 – 7, 16 – 9.

1. Вылічы.

16 – 7 15 – 8 14 – 7 6 + 6 + 6

2. Іван начарціў адрэзак даўжынёй 5 см. Ён на 6 см карацейшы за даўжыню адрэзка, які трэба начарціць табе. Начарці такі адрэзак.

1. Запішы прыклады з адказам 11.

6 + 7	3 + 8	8 + 7	7 + 9
5 + 8	5 + 6	2 + 9	6 + 6

2. Вылічы.

15 – 8	11 – 6	13 – 4	11 – 9
13 – 6	14 – 7	16 – 7	13 – 8

3. Параўнай.

12 см ? 1 дм 2 см	10 адз. ? 1 дзяс.
9 дм ? 1 дм 2 см	1 адз. ? 1 дзяс.
1 дм ? 1 см	13 адз. ? 1 дзяс. 6 адз.

4. Дзіма злавіў 13 ракаў, а Віця 8 ракаў. На колькі больш ракаў злавіў Дзіма, чым Віця?

5. Складзі задачу па малюнку, якая рашаецца так:

15 – 7 = 8

6. Тата і сын 3 гадзіны пілілі дровы. Потым яны 1 гадзіну абедалі і 2 гадзіны касілі траву. Знайдзі час працы таты і сына.

7. Няхай тата і сын пачалі працаваць у 10 гадзін раніцы. Які гадзіннік паказвае, калі тата і сын пачалі абедаць?

8. Складзі задачу па схеме.

1. Запішы прыклады. Вылічы.

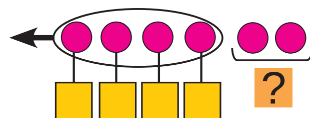
13 паменшы на 4	9 павяліч на 7
Рознасць 15 і 9	Сума 8 і 7

2. Косця вымыў столькі ж кубкаў, колькі вымыла Вольга. А яна вымыла 6 кубкаў. Колькі ўсяго кубкаў вымылі дзеці?

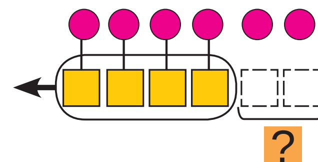

Дапоўні і параўнай задачы.

Было 6 мішак і 4 лялькі.
На колькі больш ...?

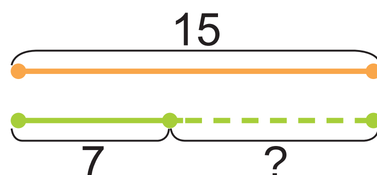
Было 6 мішак і 4 лялькі.
На колькі менш ...?

Каб даведацца, на колькі адзін лік меншы за другі, трэба ад большага ліку адняць меншы.

1. На возеры 15 качак і 7 лебедзяў. На колькі лебедзяў менш, чым качак?

Качак — 15
Лебедзяў — 7
на ? менш

2. Колькі старонак у кнізе, калі Вольга ўжо прачытала 10 старонак і ёй засталося прачытаць столькі ж?

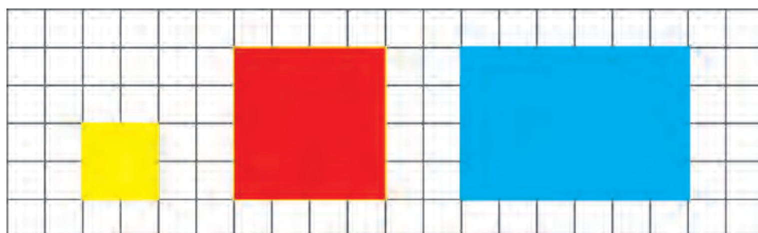
3. Назаві суседзяў лікаў. Дапоўні лікі да 20.

12 10 16 18 13 11 14 19

4. Устаў прапушчаныя лікі, каб запісы былі правільныя.

10 + ? = 14   ? + 8 = 15   ? – 6 = 9
7 + ? = 14   12 – ? = 8   20 – ? = 12

5. Падумай, колькі жоўтых квадратаў можа змясціцца ўнутры чырвонага квадрата; сіняга прамавугольніка. Правер сваё меркаванне.

6. Пасадзілі 8 бяроз, 7 клёнаў і 5 дубоў. Растлумач, што абазначаюць запісы:

8 + 7   8 – 7   7 + 5   7 – 5
8 – 5   8 + 5   8 + 7 + 5

Як даведацца, на колькі 7 менш за 11?

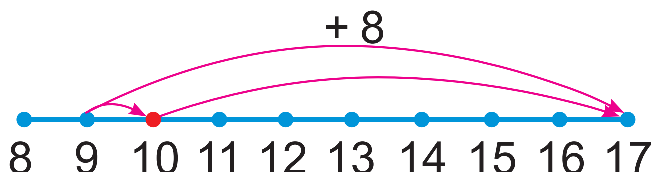

1. Вылічы.
8 + 4   6 + 6   15 – 7   14 + 0 – 6

2. У адным доме 9 паверхаў, а ў другім — на 6 паверхаў больш. Знайдзі колькасць паверхаў у другім доме.

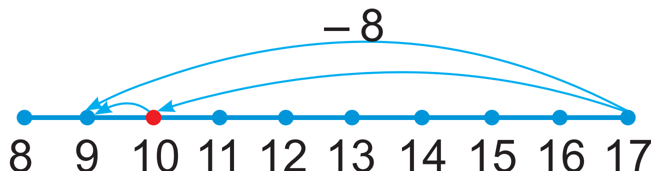
9 + 8 = ?

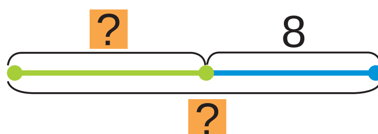
17 – 8 = ?

Растлумач рашэнне прыкладаў. Запомні.

8 + 8 = 16   16 – 8 = 8

9 + 8 = 17   8 + 9 = 17   17 – 8 = 9   17 – 9 = 8

1. Да кожнага прыкладу на складанне складзі па два прыклады на адніманне.

9 + 8   7 + 8   3 + 6

2. Сума двух лікаў 16. Адзін лік 8. Знайдзі другі лік.

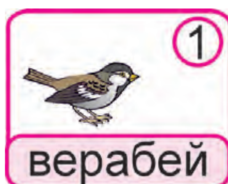
3. Выпішы прыклады з адказам 9.

18 + 1	12 – 6	4 + 5	8 + 6 – 5
12 – 3	15 – 6	14 – 5	5 + 6 – 2

4. Дапоўні і рашы задачу.
На будоўлі адны рабочыя тынкуюць сцены, а другія — беляць столі.

5. Складзі пытанне. Рашы задачу.
У першай камп'ютарнай прэзентацыі 11 слайдаў, а ў другой — 4 слайды.

6. Вось слайды другой прэзентацыі.

Мікіта хоча пакінуць толькі два слайды. Якія пары слайдаў можна пакінуць? Колькі спосабаў выбару пары слайдаў ёсць у Мікіты?

? Растлумач рашэнне прыкладаў: 9 + 8, 17 – 9.

1. Вылічы.

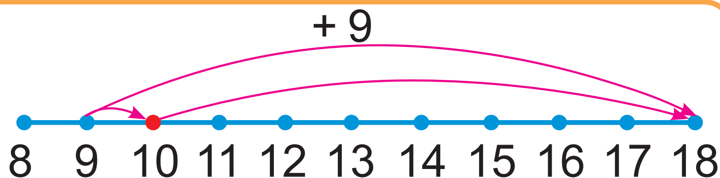
17 – 8 15 – 7 + 9 3 + 5 + 8

2. Паша на экскурсіі зрабіў 14 здымкаў. Гэта на 6 здымкаў менш, чым зрабіла Маша. Колькі здымкаў зрабіла Маша?

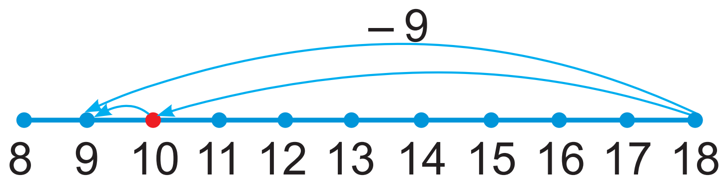
9 + 9 = ?

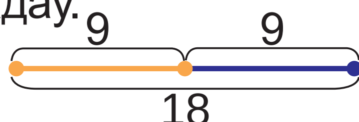
18 – 9 = ?

Растлумач рашэнне прыкладаў.
Запомні.

9 + 9 = 18 18 – 9 = 9

1. Вылічы.

9 + 9 – 5
6 + 6 – 4
18 – 4 – 7

5 см + 8 см – 9 см
6 дм + 7 дм – 8 дм
1 дм 9 см + 1 см – 10 см

2. Параўнай.

11 – 7 ? 12 – 8
16 – 9 ? 12 – 5
18 – 9 ? 15 – 6

8 + 7 ? 9 + 4
4 + 9 ? 7 + 7
6 + 8 ? 3 + 9

3. Прадстаў лікі ў выглядзе сумы двух аднолькавых складаемых.

8 = ? + ?
10 = ? + ?

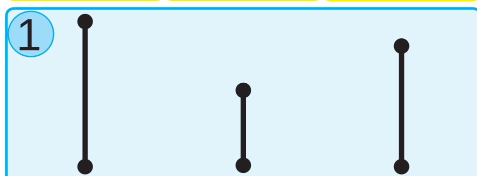
12 = ? + ?
14 = ? + ?

16 = ? + ?
18 = ? + ?

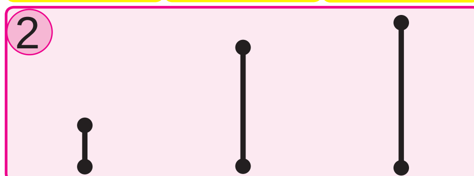
4. Дапоўні пытанні. Рашы задачу.
У шкатулцы ляжыць 11 шпуль белых нітак і 4 шпулі чорных нітак. На колькі больш ...? На колькі менш ...?

5. Выберы схему. Рашы задачу.
Дзіма вышэйшы за Сяргея на 15 см, а Вася вышэйшы за Дзіму на 4 см. На колькі сантыметраў Вася вышэйшы за Сяргея?

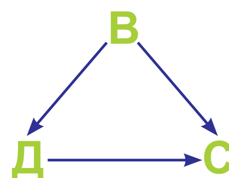
Сяргей	Дзіма	Вася

Сяргей	Дзіма	Вася

6. Разгледзь схему. Стрэлка праведзена ад літары В да літары С. Гэта значыць, што Вася вышэйшы за Сяргея. Растлумач, што абазначаюць іншыя стрэлкі.

? Растлумач рашэнне прыкладаў: 9 + 9, 18 – 9.

1. Вылічы.
18 – 9 + 1 17 – 8 + 4 16 – 8 – 8

2. У акварыум запусцілі яшчэ 7 рыбак. Пасля гэтага ў ім стала 15 рыбак. Колькі рыбак было?

1. Запішы лікі. Колькі адзінак у кожным ліку? Колькі дзясяткаў?

сямнаццаць чатырнаццаць дзевяць

нуль дзесяць тры дваццаць

2. Назаві лікі ў парадку памяншэння. Паменшы кожны лік на 1.

1 дзяс. 2 адз. 1 дзяс. 5 адз. 1 дзяс. 8 адз.

1 дзяс. 0 адз. 1 дзяс. 9 адз.

3. Складзі прыклады з лікам 13 па ўзоры.

$5 + 8 = 13$
$8 + 5 = 13$
$13 - 5 = 8$
$13 - 8 = 5$

								10	1
							10	11	2
						10	11	12	3
					10	11	12	13	4
				10	11	12	13	14	5
			10	11	12	13	14	15	6
		10	11	12	13	14	15	16	7
	10	11	12	13	14	15	16	17	8
10	11	12	13	14	15	16	17	18	9
1	2	3	4	5	6	7	8	9	+

4. Вылічы.

9 + 4	8 + 7	6 + 5	3 + 8
13 – 8	14 – 5	16 – 9	12 – 7

5. Вылічы.

7 + 5 – 6	6 + 8 – 9	4 + 7 – 8
15 – 7 – 8	3 + 9 + 8	18 – 9 + 4
13 – 8 + 7	15 – 6 + 2	11 – 5 + 9

6. Растлумач яшчэ адзін спосаб вылічэнняў.

6 + 9 = ?

6 + 10 – 1

16 – 9 = ?

16 – 10 + 1

7. Вылічы.

5 + 9	8 + 9	4 + 8	8 + 8
13 – 9	18 – 9	17 – 8	14 – 8

8. Вылічы.

9 + 6 + 1	7 + 8 + 3	12 – 4 – 2
5 + 7 + 5	2 + 5 + 8	16 – 7 – 6
13 – 6 – 3	18 – 5 – 8	20 – 3 – 10

9. Параўнай.

19 – 3 ? 14 + 2
13 + 4 ? 20 – 3
11 + 5 ? 12 + 3

17 – 2 ? 11 + 4
15 + 0 ? 12 + 3
18 – 2 ? 13 + 4

10. Параўнай.

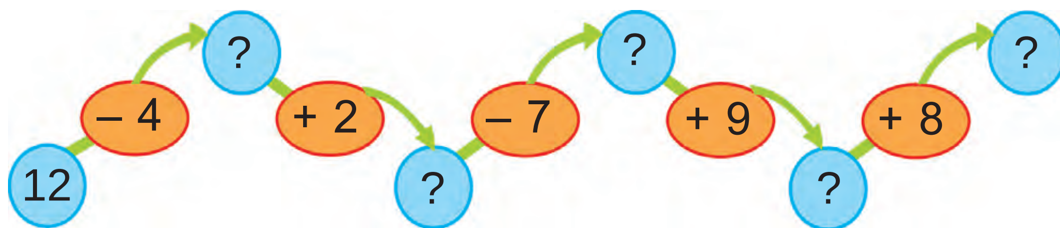
13 дм ? 13 см
10 см ? 1 дм
15 см ? 1 дм – 5 см

7 см + 3 см ? 1 дм
16 см – 8 см ? 7 см
9 см + 1 см ? 10 дм

11. Складзі для кожнага слупка прыклады на складанне з адказам 15.

15	?	?	9	?	?	7
	6	?	?	4	?	?
	?	3	?	?	1	?

12. Складзі прыклады.

13. Рашы задачу. Складзі другое пытанне да задачы. На адной пасецы 9 вулляў, а на другой — 8 вулляў. Колькі вулляў на дзвюх пасеках?

14. Было 12 тэлевізараў. Колькі тэлевізараў засталося, калі прадалі 4 тэлевізары?

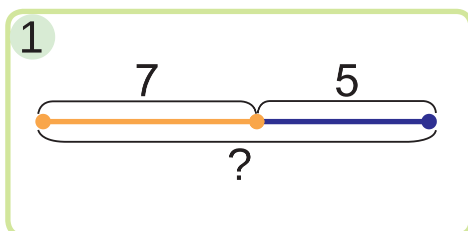
15. Якія пытанні падыходзяць да ўмовы задачы?
У клетцы 12 белых і 6 шэрых трусоў.
- Колькі ўсяго трусоў у клетцы?
- Колькі белых і чорных трусоў у клетцы?
- На колькі белых трусоў больш, чым шэрых?
- На колькі шэрых трусоў больш, чым белых?

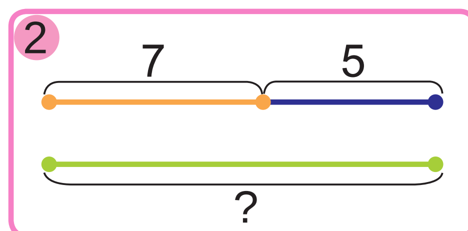
16. Параўнай і рашы задачы.

Каця з бабуляй збіралі грыбы. Каця знайшла 15 грыбоў, а бабуля — на 4 грыбы больш. Колькі грыбоў знайшла бабуля?

Каця з бабуляй збіралі грыбы. Каця знайшла 15 грыбоў. Гэта на 4 грыбы больш, чым знайшла бабуля. Колькі грыбоў знайшла бабуля?

17. Складзі і рашы задачы.

18. На колькі больш лыжак, чым відэльцаў, паклалі на стол, калі лыжак паклалі 12, а відэльцаў 10?

19. Купілі 12 кніг, 5 сшыткаў і 3 альбомы. Растлумач, што абазначаюць запісы:

12 + 5   12 – 5   5 + 3   5 – 3

12 – 3   12 + 3   12 + 5 + 3

20. Колькі рыб засталося ў Сяргея, калі ён злавіў 15 карасёў, а кот Васька з’еў 4?

21. Параўнай і рашы задачы.

Віка вы́разала 13 флажкоў, а Света — на 4 флажкі менш. Колькі флажкоў выразала Света?

Віка выразала 13 флажкоў. Гэта на 4 флажкі менш, чым выразала Света. Колькі флажкоў выразала Света?

22. Складзі пытанне. Рашы задачу.
Віця ў сваім камп’ютары выдаліў 7 файлаў з адной папкі і 9 файлаў з другой папкі.

23. Складзі задачы, якія рашаюцца так:

18 – 9 = 9   9 + 9 = 18

24. Дзень у верасні можа доўжыцца 13 гадзін, а дзень у студзені — на 5 гадзін менш. Колькі гадзін можа доўжыцца дзень у студзені?

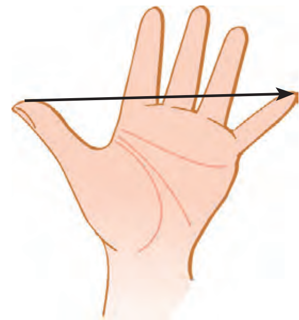
25. Даведайся па календары, а якой гадзіне можа пачынацца і заканчвацца дзень у верасні і студзені. Пакажы гэты час на цыферблаце гадзінніка.

26. Вымерай адрэзак. Начарці адрэзак, даўжыня якога на 5 см большая. Начарці другі адрэзак, даўжыня якога на 5 см меншая, чым у адрэзка, які ты начарціў.

27. На малюнку паказана старая мера даўжыні — пядзя.

Падумай, колькі пядзяў змесціцца ўздоўж кожнага бока парты. Правер сваё меркаванне.

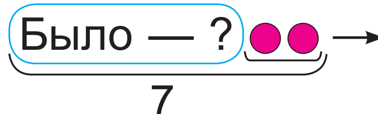
28. Тры дзяўчынкі сабралі адзін слоік суніц і яшчэ паўслоіка. Як ім раздзяліць суніцы пароўну? Колькі суніц атрымае кожная дзяўчынка?

У вазе было некалькі груш. Паклалі яшчэ 2 грушы. Стала 7 груш. Колькі груш было ў вазе?

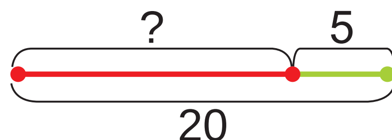

Было — ?
Паклалі — 2 грушы.
Стала — 7 груш.

1. На стале было некалькі сшыткаў. Паклалі яшчэ 5 сшыткаў. На стале стала 20 сшыткаў. Колькі сшыткаў было на стале?

Было — ?
Паклалі — 5 сшыткаў.
Стала — 20 сшыткаў.

2. На колькі больш вёдзер бульбы ў мяху, чым у кашы́, калі ў мяху 6 вёдзер бульбы, а ў кашы́ 2 вядры?

3. Устаў прапушчаныя лікі, каб запісы былі правільныя.

? + 5 = 13	? + 3 = 11	? + 7 = 15
? + 8 = 12	? + 4 = 13	? + 6 = 12

4. Складзі прыклады па ўзоры. Вылічы.

8 + 5 – 6 = 7

10	9	7	6	8
?	?	?	?	?
?	?	?	?	?

+ 5

– 6

5. Начарці 2 адрэзкі: адзін даўжынёй 1 дм 3 см, другі на 7 см карацейшы.

6. Света і Ігар гуляюць у бадмінтон. Спачатку выйграла Света з лікам 13 : 8. Потым выйграў Ігар з лікам 12 : 6. Колькі ўсяго ачкоў набрала Света? Колькі ўсяго ачкоў набраў Ігар?

? Складзі задачу. Растлумач рашэнне задачы.

Было — ?
Прыехала — 4 машыны.
Стала — 11 машын.

1. Рашы прыклады з аднімаемым 8.

18 – 8   8 + 7   16 – 8   0 + 8

2. Дзяніс знайшоў у парку 15 каштанаў. Гэта на 3 каштаны менш, чым знайшоў Коля. Колькі каштанаў знайшоў Коля?

У кармушцы было 3 сініцы. Прыляцела некалькі соек. Стала 7 птушак. Колькі соек прыляцела?

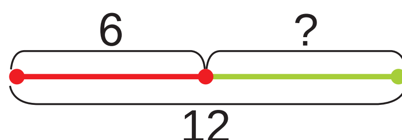

Было — 3 сініцы.
Прыляцела — ? соек.
Стала — 7 птушак.

1. На стале было 6 кубкаў. Мама паставіла яшчэ некалькі кубкаў. Стала 12 кубкаў. Колькі кубкаў мама паставіла на стол?

Было — 6 кубкаў.
Паставілі — ? кубкаў.
Стала — 12 кубкаў.

2. Складзі прыклады.

Памяншаемае	18	?	14	11	20
Аднімаемае	9	4	9	?	9
Рознасць	?	7	?	2	?

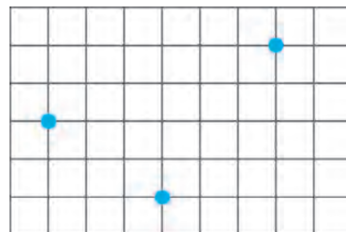
3. У класе 20 дзяцей. На перапынак выйшла 7 хлопчыкаў і 6 дзяўчынак. Колькі дзяцей выйшла на перапынак?

4. Устаў прапушчаныя знакі дзеянняў + або – , каб запісы былі правільныя.

3 ? 3 ? 1 = 7 6 ? 4 ? 5 = 5 12 ? 2 ? 1 = 9

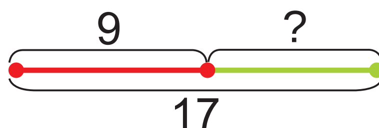
5 ? 2 ? 2 = 5 1 ? 9 ? 6 = 16 16 ? 3 ? 3 = 10

5. Пастаў у сшытку кропкі так, як на малюнку. Правядзі 3 прамыя так, каб на кожнай прамой было па 2 кропкі.

6. Дзіма, Саша і Андрэй знайшлі 12 грыбоў. Дзіма і Саша знайшлі 9 грыбоў. Саша і Андрэй — 8 грыбоў. Колькі грыбоў знайшоў кожны хлопчык?

? Складзі задачу. Растлумач рашэнне задачы.

1. Устаў прапушчаныя лікі, каб запісы былі правільныя.

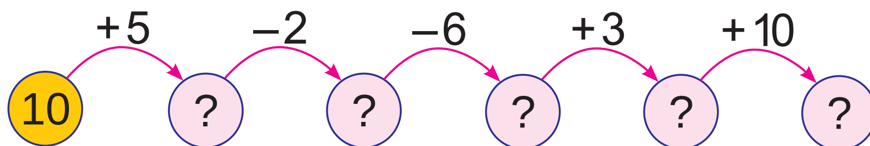
8 + ? = 10 7 + ? = 16 ? + 8 = 12

2. У халадзільніку было 12 яек. Колькі яек засталося пасля таго, як мама ўзяла 5 яек?

1. Дапоўні да 19.

7 5 ?	8 ? 6	? 6 7
2 ? 9	? 7 8	8 ? 8

2. Складзі прыклады. Вылічы.

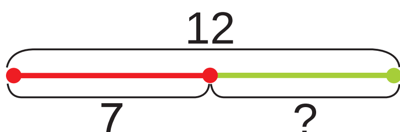

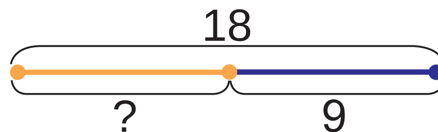
3. На стаянцы было 10 машын. Прыехала 3 машыны. Колькі машын стала на стаянцы?

4. Дапоўні ўмову гэтай задачы адказам задачы 3. Рашы задачу.

Калі на стаянцы стала ? машын, ад'ехала 4 машыны. Колькі машын засталося?

5. Складзі прыклады да кожнай схемы.

6. Вылічы.

5 см + 8 см   16 см – 9 см   10 см + 10 см

7. На колькі адзін лік большы за другі? Складзі прыклады па ўзоры.

12 і 5 12 – 5 = 7	16 і 8	8 і 15
	17 і 9	6 і 13

8. У клоўна было 10 паветраных шароў. З іх 4 шары былі чырвоныя. Колькі нечырвоных шароў было ў клоўна?

9. Колькі розных прамавугольнікаў можна знайсці на малюнку? Які прамавугольнік лішні — ружовы, жоўты ці зялёны?

10 + 3	1 + 12
4 + 9	5 + 8

11 + 8	15 + 4
0 + 19	3 + 16

10 + 6	1 + 15
8 + 8	9 + 6

Дапоўні сказы.
«Адзін дзясятак — гэта … адзінак».
«Два дзясяткі — гэта …».

1. Рашы прыклады з памяншаемым 13.

13 – 9	13 – 13	13 + 7	0 + 13
18 – 13	13 – 7	3 + 13	13 – 0

2. У час паходу некалькі дзён свяціла сонца і 3 дні ішоў дождж. Паход працягваўся 15 дзён. Колькі было сонечных дзён у час паходу?

1. Складзі і рашы прыклады.

Складаемае	8	?	4	11	5
Складаемае	9	14	16	?	8
Сума	?	17	?	16	?

2. На колькі сума кожнай пары лікаў большая за іх рознасць? Складзі прыклады па ўзоры.

5 + 3 = 8
5 – 3 = 2
8 – 2 = 6

3. Параўнай.

5 + 3 ? 2 + 5
16 – 5 ? 16 – 4
13 – 9 ? 12 – 9
19 – 1 ? 19 + 1

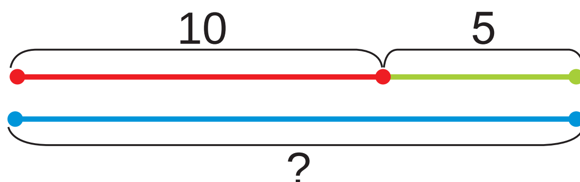
9 + 3 – 4 ? 12 – 3 + 4
9 + 2 – 4 ? 12 – 4 + 3
11 – 4 + 3 ? 12 – 0 – 3
11 – 2 + 4 ? 7 + 2 + 3

4. Маша задумала лік. Дадала да яго 8 і атрымала 15. Які лік задумала Маша?

5. У стос сшыткаў паклалі яшчэ 4 сшыткі. Цяпер у стосе стала 14 сшыткаў. Колькі сшыткаў было ў стосе?

6. На поўдзень ляцела 13 гусей. Да іх падляцела некалькі гусей, і ў чарадзе стала 20 гусей. Колькі гусей падляцела?

7. Складзі задачу.

Выберы рашэнне.

10 – 5   10 + 5   10 + 10   5 + 5

8. Вольга, Рыта, Іра і Алена прымалі ўдзел у спаборніцтвах па бегу. Рыта прыбегла другой. Вольга прыбегла не першай і не апошняй. Іра не была апошняй. Хто прыбег першай, хто — апошняй?

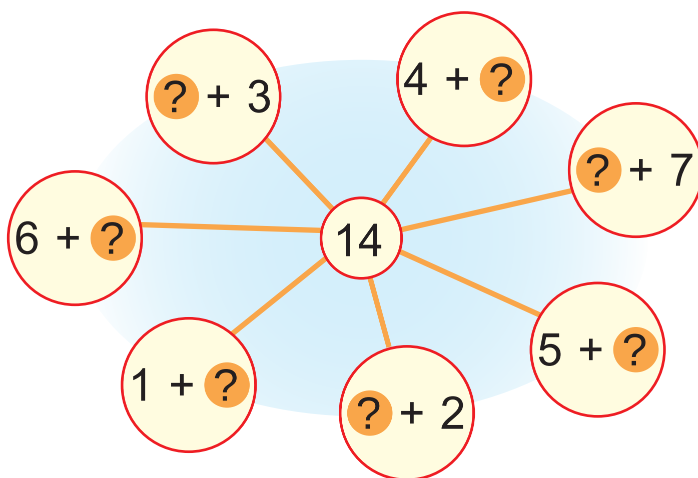

1. Рашы прыклады, у якіх аднімаемае 5.

12 – 5	5 + 15	1 + 5	9 – 4
5 – 1	10 – 5	5 + 7	13 – 5

2. Знайдзі колькасць алоўкаў у каробцы, калі спачатку ў ёй было 8 алоўкаў, а потым паклалі яшчэ 7 алоўкаў.

1. Складзі прыклады.

2. Вылічы.

6 + 6 – 5	8 + 8 – 9	19 – 5 – 5
9 + 9 – 8	4 + 4 + 9	20 – 7 – 7
7 + 7 – 9	9 – 0 – 9	11 + 3 – 6

3. Вырazі ў сантыметрах.

1 дм　1 дм 2 см　2 дм　1 дм 10 см

4. Вырazі ў дэцыметрах і сантыметрах.

13 см　20 см　10 см　19 см

5. У паркінгу было 16 машын. Прыехала яшчэ некалькі машын. У паркінгу стала 18 машын. Колькі машын прыехала?

6. У саставе поезда было 10 вагонаў. Адчапілі 3 вагоны. Колькі вагонаў засталося?

7. Дапоўні ўмову гэтай задачы адказам задачы 6. Рашы задачу.
Калі ў саставе засталося ? вагонаў, да яго прычапілі 5 вагонаў. Колькі вагонаў стала?

8. У адной палатцы могуць размясціцца 4 турысты, а ў другой палатцы — 6 турыстаў. Ці могуць у дзвюх палатках размясціцца 12 турыстаў?

9. Знайдзі заканамернасць і дапоўні рад лікаў.

0	3	6	?	?	?
2	5	8	?	?	?

1	3	5	?	?	?
1	9	2	8	?	?

1. Выпішы прыклады з адказам 7.

19 + 0	13 – 1	14 – 10	9 + 3
12 – 5	0 + 7	11 – 4	17 – 10

2. Складзі пытанне. Рашы задачу.
З аднаго дома ў гэтым годзе пераехала ў новыя кватэры 8 сямей, а з другога дома — 12 сямей.

Лікі ад 21 да 100

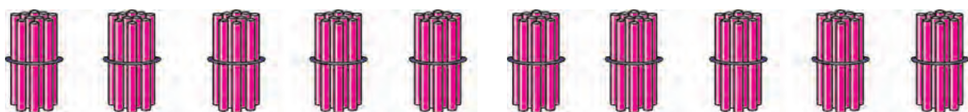
Прачытай лікі. Колькі лічбаў выкарысталі для запісу лікаў?

3 0 9

Адназначныя лікі

13 10 19

Двухзначныя лікі

Так называюць і запісваюць дзясяткі:

1 дзяс. —	дзе́сяць	10
2 дзяс. —	два́ццаць	20
3 дзяс. —	тры́ццаць	30
4 дзяс. —	со́рак	40
5 дзяс. —	пяцьдзася́т	50
6 дзяс. —	шэсцьдзася́т	60
7 дзяс. —	се́мдзесят	70
8 дзяс. —	во́семдзесят	80
9 дзяс. —	дзевяно́ста	90
10 дзяс. —	сто	100

10 20 30 40 50 60 70 80 90

Круглыя двухзначныя лікі

1. Запішы дзясяткі ў парадку павелічэння і ў парадку памяншэння.

9 дзяс. 6 дзяс. 8 дзяс. 10 дзяс. 7 дзяс.

2. Запішы ў першым радку адназначныя лікі, а ў другім радку — двухзначныя лікі. Падкрэслі круглыя двухзначныя лікі.

13 0 40 9 11 5 90 1 15 7

3. Вылічы.

7 + 6	9 + 5	8 + 4	9 + 3
11 – 5	12 – 7	18 – 9	13 – 8

4. Аўтобус едзе ад Мінска да Мазыра 4 гадзіны. Па дарозе назад аўтобус зламаўся. Яго рамантавалі 2 гадзіны. Колькі гадзін аўтобусу спатрэбілася на дарогу назад?

? Назаві круглыя двухзначныя лікі.

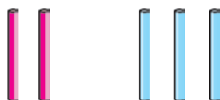

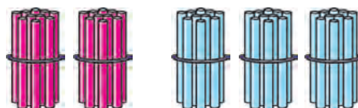
1. Параўнай.

12 + 8 ? 15 + 5	19 – 3 ? 11 + 4
13 + 6 ? 8 + 8	15 – 7 ? 15 – 9

2. У каробцы 14 мячоў і пірамідак. Мячоў 5. Колькі ў каробцы пірамідак?

2 адз. + 3 адз. = 5 адз. 2 дзяс. + 3 дзяс. = 5 дзяс.

2 + 3 = 5 20 + 30 = 50

Дзясяткі складваюць і аднімаюць як адзінкі.

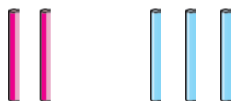
1. Вылічы.

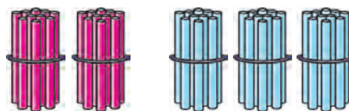
5 + 2	5 дзяс. + 2 дзяс.	50 + 20
6 – 2	6 дзяс. – 2 дзяс.	60 – 20
10 – 8	10 дзяс. – 8 дзяс.	100 – 80

2. Вылічы.

20 + 20 50 – 30 60 + 40 100 – 10

2 адз. < 3 адз. 2 дзяс. < 3 дзяс.

2 < 3 20 < 30

Дзясяткі параўноўваюць так, як і адзінкі.

3. Параўнай.

5 ? 8	5 дзяс. ? 8 дзяс.	50 ? 80
10 ? 4	10 дзяс. ? 4 дзяс.	100 ? 40

4. Параўнай.

30 ? 10 40 ? 40 80 ? 100

5. У шкатулцы 2 дзясяткі вялікіх гузікаў і 5 дзясяткаў маленькіх гузікаў. Колькі дзясяткаў гузікаў у шкатулцы? Колькі ўсяго гузікаў?

6. Для ўпрыгожвання ёлкі дзеці зрабілі 5 чырвоных зорачак і 3 жоўтыя зорачкі. Колькі ўсяго зорачак зрабілі дзеці?

7. Дапоўні ўмову гэтай задачы адказам задачы 6. Рашы задачу.

Дзеці зрабілі для ёлкі ? зорачак. На ёлку павесілі 2 зорачкі. Колькі зорачак засталося павесіць?

? Параўнай лікі 20 і 40, 100 і 30.

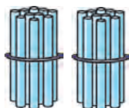
1. Вылічы.

9 – 5 + 6 13 + 4 – 8 20 – 17 + 7

2. У статку 15 чорных кароў. Гэта на 3 менш, чым белых кароў. Колькі белых кароў у статку?

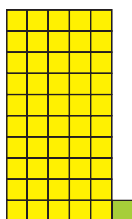

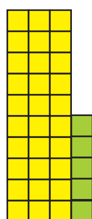

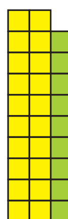

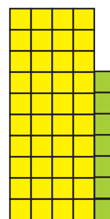
1 дзяс. і 3 адз.	2 дзяс. і 3 адз.	3 дзяс. і 3 адз.
трынаццаць	дваццаць тры	трыццаць тры
13	23	33

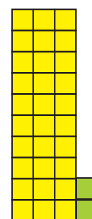
1. Запішы лікі.

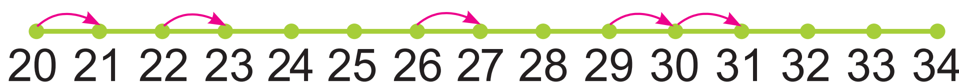

2. Назаві круглыя лікі. Назаві някруглыя лікі. Складзі прыклады па схемах.

3. Назаві адназначныя і двухзначныя лікі. Выпішы двухзначныя лікі. Павяліч гэтыя лікі на 1. Паменшы гэтыя лікі на 1.

6 35 16 8 90 77 1 3 28 9

4. Дзіму 5 гадоў. Вася на 3 гады старэйшы за Дзіму. Колькі гадоў Васю?

5. Калі ў збан далілі 2 шклянкі малака, у ім стала 11 шклянак малака. Колькі шклянак малака было ў збане?

6. Запішы лікі.

1 дзяс. 3 адз. 5 дзяс. 5 адз. 6 дзяс. 7 адз.

7. Параўнай і рашы задачы.

З адных дзвярэй вагона метро выйшла 7 чалавек, а з другіх — 6 чалавек. Колькі чалавек выйшла з вагона метро?

З адных дзвярэй вагона метро выйшла 7 чалавек, а з другіх — 6 чалавек. На колькі чалавек стала менш у вагоне метро?

? Назаві лікі ад 71 да 80.

1. Прачытай і запішы лікі.

трыццаць восем

шэсцьдзясят тры

пяцьдзясят адзін

сорак восем

2. Васю 10 гадоў. Ён на 3 гады маладзейшы за Пецю. Колькі гадоў Пецю?

2	3
Дзясяткі	Адзінкі
Адзінкі II разраду	Адзінкі I разраду

Дзясяткі, адзінкі — гэта разрады ліку.

Разрады лічаць справа налева.

Для запісу нумара разраду выкарыстоўваюць лікі, запісаныя рымскімі лічбамі: адзін — I, два — II.

Як вызначыць разрадны склад ліку 23?

Разважай так:

1. У ліку 23 два дзясяткі, або дзве адзінкі II разраду.
2. У ліку 23 тры адзінкі, або тры адзінкі I разраду.
3. Разрадны склад ліку 23 — гэта 2 дзяс. і 3 адз.

23 = 2 дзяс. 3 адз.

1. Прачытай лікі. Зрабі запісы па ўзоры.

12 = 1 дзяс. 2 адз. 44 58 35 92

2. Запішы лікі, у якіх:

7 адз. II разраду 9 адз. I разраду

9 адз. II разраду 1 адз. I разраду

2 адз. II разраду 0 адз. I разраду

3. Вылічы.

30 + 20	40 + 40 + 20	60 + 10 – 50
80 – 30	70 – 20 – 50	100 – 80 + 20

4. Было 7 дзясяткаў яек. Прадалі 30 яек. Колькі яек засталося?

5. Дом сфатаграфавалі зверху. Выберы фатаграфію гэтага дома.

Колькі дзясяткаў і адзінак у ліку 73?

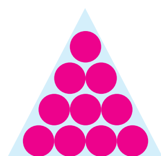
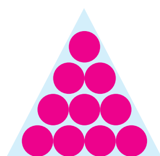
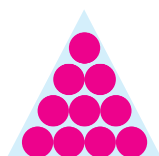

1. Вылічы.

50 + 10	30 + 30 + 30	80 – 20 – 20

2. Мішу 13 гадоў, а Машы 9 гадоў. На колькі гадоў Міша старэйшы за Машу?

Як запісаць лік 36 у выглядзе сумы разрадных складаемых?

Разважай так:

1. У ліку 36 тры дзясяткі і шэсць адзінак.

36 = 3 дзяс. 6 адз.

2. Лікі 30 і 6 — разрадныя лікі.
3. Сума лікаў 30 і 6 — сума разрадных складаемых ліку 36.

36 = 30 + 6

1. Запішы ў выглядзе сумы разрадных складаемых.

45 62 28 37 88 11

2. Вылічы.

30 + 1	50 + 9	30 + 7	23 + 1
3 + 70	7 + 10	2 + 40	99 – 1

3. Выразі ў сантыметрах.

2 дм 5 см 4 дм 6 см 6 дм 4 см

4. Выразі ў дэцыметрах і сантыметрах.

68 см 74 см 52 см

5. Устаў прапушчаныя лікі, каб запісы былі правільныя.

20 + ? = 70	80 – ? = 70	53 + ? = 54
99 − ? = 98	? + 30 = 50	? − 10 = 40

6. Купілі 6 дзясяткаў ёлачных шароў і яшчэ 20 шароў. Колькі ўсяго шароў купілі?

7. Складзі і рашы задачу.

Было — 40 … .
Прадалі — столькі ж … .
Засталося — ?

8. Колькі двухзначных лікаў можна скласці з лічбаў 1, 2, 3, калі лічбы ў ліках не паўтараюцца?

? Прадстаў лік 83 у выглядзе сумы разрадных складаемых.

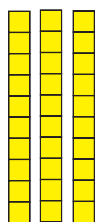
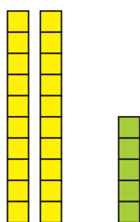

1. Вылічы.

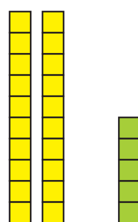
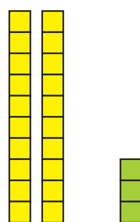
80 + 4	5 + 20	30 – 1	39 + 1

2. Пасадзілі 20 бяроз і яшчэ некалькі клёнаў. Усяго пасадзілі 30 дрэў. Колькі пасадзілі клёнаў?

3 2 > 2 5

2 5 > 2 3

Каб параўнаць двухзначныя лікі, спачатку параўнай дзясяткі. Большы той лік, у якім больш дзясяткаў.

Калі дзясяткаў у адным ліку столькі ж, колькі ў другім, параўнай адзінкі. Большы той лік, у якім больш адзінак.

1. Параўнай.

24 ? 31	83 ? 38	70 ? 69
36 ? 33	44 ? 22	75 ? 71

2. Прадстаў у выглядзе сумы разрадных складаемых лікі:

49 27 38 84 67 52

3. Вылічы.

7 + 8 – 4	6 + 4 + 6	68 + 1	79 + 1
18 – 7 – 6	8 – 3 + 7	40 – 1	51 – 1

4. Прадалі 9 кавуноў і 4 дыні. Колькі прадалі кабачкоў, калі іх прадалі столькі, колькі кавуноў і дынь разам?

5. У маршрутным таксі было 12 чалавек. На прыпынку выйшла 6 чалавек. Колькі чалавек засталося ў маршрутным таксі?

6. Дапоўні ўмову гэтай задачы адказам задачы 5. Рашы задачу.
Калі ў маршрутным таксі засталося ? чалавек, у яго ўвайшло 5 чалавек. Колькі чалавек стала ў маршрутным таксі?

7. Колькі двухзначных лікаў можна саставіць з лічбаў 1, 2, 3, калі лічбы ў ліках паўтараюцца?

? Параўнай лікі 51 і 63, 79 і 78.

1. Параўнай.
33 ? 38   37 ? 29   20 ? 10   6 ? 66

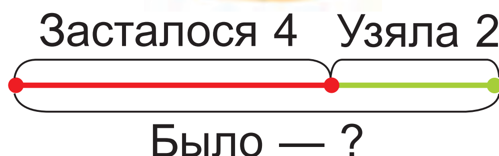
2. Сёння Каця прачытала 40 старонак кнігі. Гэта на 10 старонак больш, чым яна прачытала ўчора. Колькі старонак Каця прачытала ўчора?

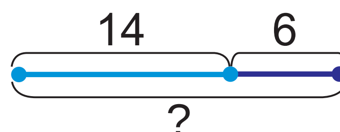
Алена ўзяла 2 вішні.
Засталося 4 вішні.
Колькі вішань было?

Было — ?
Узяла — 2 вішні.
Засталося — 4 вішні.

1. З каробкі ўзялі 6 піроржных. У каробцы засталося 14 піроржных. Колькі піроржных было ў каробцы?

2. Запішы лікі.

	адзін	два	тры	чатыры	пяць	шэсць
дваццаць			?			?
трыццаць	?				?	
сорак		?				?
пяцьдзясят	?			?		
шэсцьдзясят			?		?	

3. У дзіцячым лагеры повары прыгатавалі 4 дзясяткі порцый супу і 3 дзясяткі порцый баршчу. Ці хопіць гэтых порцый, каб накарміць 60 дзяцей?

4. Вылічы.

80 + 20	50 + 3	10 + 90	100 – 20
40 + 60	7 + 30	100 – 10	100 – 30

5. Параўнай.

56 + 1 ? 56 – 1	10 + 10 + 10 ? 60 – 10 – 10
71 – 1 ? 69 + 1	100 – 20 – 1 ? 40 + 40 + 1

6. Начарці 2 адрэзкі так, каб адзін з іх быў карацейшы за другі на 2 см, а сума іх даўжынь была роўная 18 см.

? Складзі задачу. Растлумач рашэнне задачы.

1. Вылічы.

17 + 2 – 6	19 – 2 – 7	60 – 50 + 40

2. Купілі 50 дм сіняй тасьмы і 30 дм чырвонай тасьмы. Якой тасьмы купілі больш? На колькі дэцыметраў больш?

1. Знайдзі заканамернасць. Якія лікі прапушчаныя?

11 22 33 ? ?   15 20 25 ? ?

38 36 34 ? ?   59 57 55 ? ?

12 23 34 ? ?   98 87 76 ? ?

2. Параўнай.

71 ? 72   5 дзяс. 8 адз. ? 5 дзяс. 4 адз.

89 ? 69   2 дзяс. 5 адз. ? 3 дзяс. 5 адз.

11 ? 28   4 дзяс. 1 адз. ? 2 дзяс. 4 адз.

3. Запішы лікі, якія змяшчаюць:

2 адз. II разраду 1 адз. I разраду

1 адз. II разраду 2 адз. I разраду

5 адз. II разраду 2 адз. I разраду

2 адз. II разраду 5 адз. I разраду

4. Запішы ў выглядзе сумы разрадных складаемых лікі: 43 34 68 86

5. З бочкі вылілі 30 вёдзер вады. Колькі вёдзер вады было ў бочцы, калі ў ёй засталося 1 вядро вады?

6. Тату 40 гадоў. Ён на 10 гадоў старэйшы за маму. Колькі гадоў маме?

7. Складзі прыклады.

Памяншаемае	70	?	50	16	?	50
Аднімаемае	20	10	?	8	4	1
Рознасць	?	40	0	?	8	?

8. Мікіта палічыў, што поезд праехаў міма 4 гарадоў і 15 вёсак. На колькі менш гарадоў, чым вёсак, праехаў поезд?

9. Складзі задачу, для рашэння якой трэба знайсці суму лікаў 12 і 8.

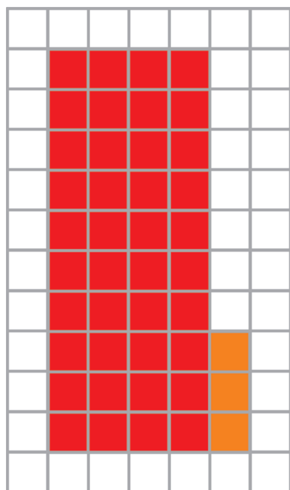

1. Выпішы прыклады, дзе адказы — круглыя лікі.

10 + 30	80 – 50	2 + 8
40 – 1	13 – 10	1 + 39

2. Колькі ўсяго пасажыраў выйшла з аўтобуса, калі на першым прыпынку выйшла 5 жанчын, а на другім прыпынку — столькі ж мужчын?

Растлумач вылічэнні.

40 + 3 = 43

43 – 3 = ?

43 – 40 = ?

1. Складзі да кожнага прыкладу на складанне па 2 прыклады на адніманне.

40 + 5   60 + 9   2 + 90   9 + 20

2. Вылічы.

30 + 3	25 – 20	43 – 40	60 + 8
99 – 9	70 + 7	13 – 10	81 – 1
35 – 5	66 – 60	90 + 3	20 + 2

3. Складзі прыклады.

Складаемае	20	?	50	9	?	50
Складаемае	20	10	?	8	4	1
Сума	?	60	80	?	64	?

4. Устаў прапушчаныя знакі дзеянняў, каб запісы былі правільныя.

8 ? 2 ? 10 = 0 15 ? 5 ? 9 = 19

7 ? 7 ? 10 = 4 10 ? 3 ? 7 = 0

5. Каля прычала было 15 лодак. Колькі лодак застанецца каля прычала, калі адплывуць 3 лодкі?

6. Дапоўні ўмовы гэтай задачы адказам задачы 5. Рашы задачу.

Каля прычала засталося ? лодак. Потым прычаліла 8 лодак. Колькі лодак стала каля прычала?

7. Складзі і рашы задачу.

Было — ? ... .
Прынеслі — 2 ... .
Стала — 15 ... .

8. Прадстаў у выглядзе сумы трох аднолькавых складаемых лікі: 15 30 60 90 .

? Растлумач вылічэнні: 60 + 2, 62 – 2, 62 – 60.

1. Вылічы.

60 + 4 29 – 20 44 – 4 1 + 60

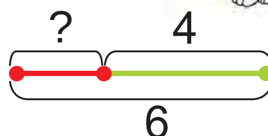
2. На катку было 14 дзяцей. Праз гадзіну на катку стала 20 дзяцей. Колькі дзяцей прыйшло на каток?

Было 6 кацянят. Некалькі кацянят уцякло. Засталося 4 кацяняці. Колькі кацянят уцякло?

Было — 6 кацянят.
Уцякло — ? кацянят.
Засталося — 4 кацяняці.

1. На паліцы было 18 кніг. Пеця ўзяў некалькі кніг. На паліцы засталося 10 кніг. Колькі кніг узяў Пеця?

2. Прачытай умову задачы. Што абазначаюць запісы?
Ваня рабіў вежу з канструктара. Яму спатрэбілася 20 жоўтых, 10 чырвоных і 5 сініх дэталей.

20 + 10   20 – 10   20 + 10 + 5

3. Вылічы.

33 – 30	7 + 80	48 + 1	71 – 1
94 – 4	60 + 6	54 – 1	39 + 1

4. Параўнай.

40 + 5 ? 44 + 1	79 – 9 ? 68 + 1 + 1
6 + 20 ? 27 – 1	90 + 8 ? 99 – 1 – 1

5. Вылічы.

20 см + 30 см – 1 см

80 см – 30 см + 5 см

97 см – 7 см + 1 см

62 см – 6 дм + 9 см

6. Смоўж прапоўз 10 дм, вусень — 20 дм, а чарапаха — 30 дм. Выберы схему, якая падыходзіць, калі 1 см на кожнай схеме абазначае 10 дм дыстанцыі.

? Дапоўні тэкст задачы і растлумач рашэнне.
Было 25 … . Засталося 20 … . Колькі … выйшла?

1. Вылічы.

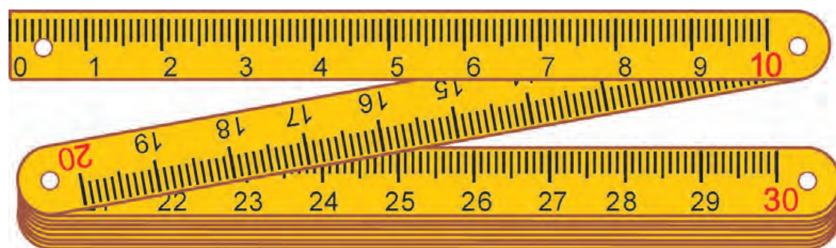
60 + 9 – 0

83 – 3 + 6

54 – 50 + 9

2. У басейне плавала 15 хлопчыкаў. Колькі плавала дзяўчынак, калі іх было на 6 менш, чым хлопчыкаў?

100 сантыметраў — 1 метр

Метр — гэта адзінка даўжыні.

1 м

1 м = 100 см **1 м = 10 дм**

1. Выканай заданні.

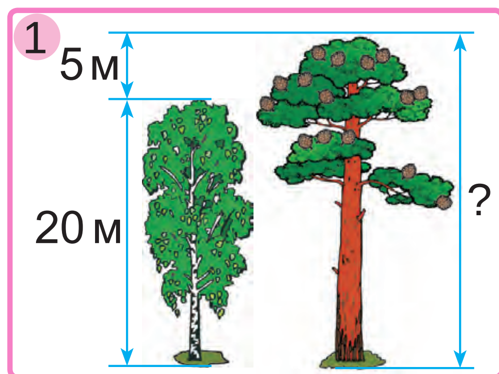
- Вымерай метрам даўжыні старон класа.
- Адмерай з дапамогай метра і адрэж кавалак ніткі даўжынёй 2 см, 2 дм, 2 м.

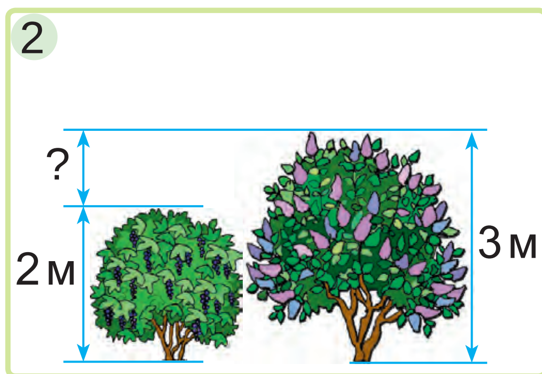
2. Параўнай.

1 м ? 20 см	5 дм ? 50 см	1 м ? 100 см
1 м ? 66 см	4 дм ? 1 м	1 м ? 10 дм

3. Бабуля спякла 20 піражкоў. Некалькі піражкоў з'елі за абедам. Засталося 12 піражкоў. Колькі піражкоў з'елі за абедам?

4. Складзі і рашы задачы.

5. Выпішы прыклады, дзе адказы — круглыя лікі.

20 + 7	68 – 8	57 – 50	59 – 1
100 – 50	30 – 0	90 + 9	59 + 1

6. Колькі разоў пры лічэнні да 100 сустракаецца лічба 5?

? Дапоўні сказы: «У адным дэцыметры … сантыметраў», «У адным метры … дэцыметраў».

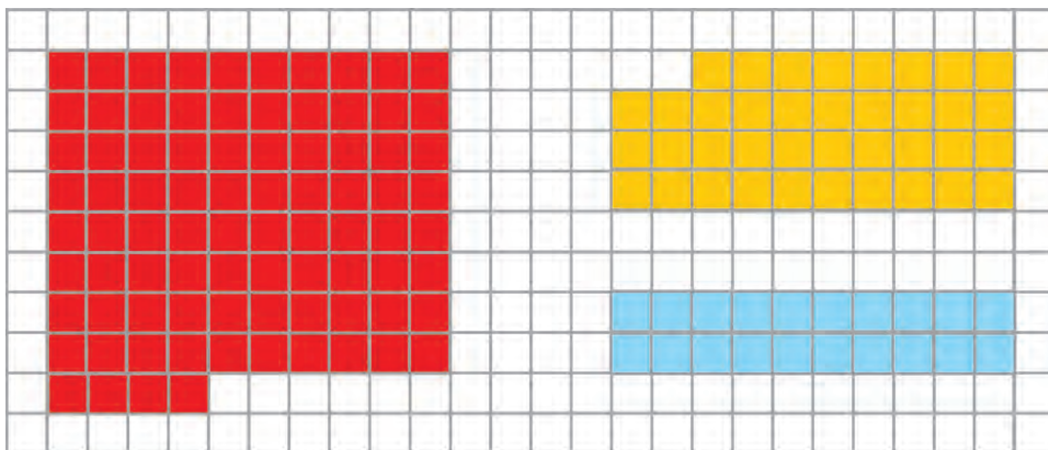

1. Устаў прапушчаныя лікі, каб запісы былі правільныя.

50 + ? = 57 ? + 30 = 36 79 – ? = 9

2. У кнізе 48 старонак. Максім чытаў кнігу з панядзелка да пятніцы. Яму засталося прачытаць 8 старонак. Колькі старонак кнігі прачытаў Максім?

1. Запішы лікі. Колькі ў іх дзясяткаў і колькі адзінак? Назаві суседзяў гэтых лікаў.

2. Параўнай.

40 – 30 ? 20
54 – 50 ? 40
50 + 50 ? 100

75 – 5 ? 100 – 25
59 + 1 ? 60 – 1
80 – 1 ? 60 + 9

3. Вылічы.

18 – 16
12 – 11

7 + 9 + 3
5 + 7 – 4

42 – 2 – 30
39 + 1 + 3

4. Устаў прапушчаныя лікі, каб запісы былі правільныя.

1 м = ? см
1 м 1 дм = ? дм
100 см = ? м

10 дм = ? м
2 дм = ? см
3 м = ? дм

5. Даўжыня дарожкі 18 м. Падмялі 12 м дарожкі. Колькі метраў дарожкі засталося падмесці?

6. Складзі пытанне. Рашы задачу.
Маме 30 гадоў, а бабулі 50 гадоў.

7. У 8 гадзін раніцы аўтобус пайшоў у рэйс. На дарогу з Мінска ў Барысаў аўтобусу спатрэбілася 2 гадзіны. Колькі гадзін спатрэбіцца аўтобусу, каб прыехаць з Мінска ў Барысаў і адразу вярнуцца назад?

8. На якім цыферблаце паказаны час адпраўлення аўтобуса з Мінска? Час прыбыцця ў Барысаў? Час вяртання ў Мінск?

1. Вылічы.
17 + 1 50 – 1 2 + 8 + 30 15 – 7 + 3

2. Ад рулона тканіны адрэзалі 20 м. У рулоне засталося 60 м тканіны. Колькі метраў тканіны было ў рулоне?

1. Запішы ўсе лікі сёмага дзясятка.

2. Вылічы.

51 – 50 98 – 8 6 + 8 – 7 11 – 9 – 1
79 – 70 37 – 7 9 + 4 + 5 13 – 6 + 8

3. Устаў прапушчаныя лікі, каб запісы былі правільныя.

49 + ? = 50 1 + ? = 34 5 + ? = 65
60 – ? = 59 30 + ? = 39 100 – ? = 30

4. Складзі прыклады.

Лікі	Знайдзі
26 і 1	рознасць
60 і 20	суму
14 і 9	рознасць
3 і 8	суму
99 і 9	рознасць
60 і 4	суму

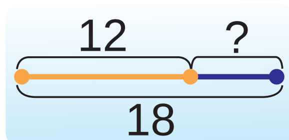
5. Параўнай.

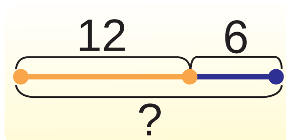
1 м ? 1 дм 23 см ? 2 м 3 дм
1 м ? 8 дм 18 дм ? 1 м 8 дм
10 см ? 1 м 100 см ? 10 дм

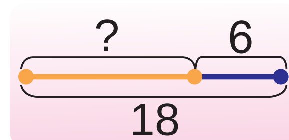
6. Выберы схему. Вылічы.

Іван задумаў лік. Калі ад гэтага ліку адняць 6, то атрымаецца 12. Які лік задумаў Іван?

Ад ліку 18 Алена адняла нейкі лік і атрымала 6. Які лік адняла Алена?

7. У класе было 11 дзяўчынак і 9 хлопчыкаў. Колькі ўсяго дзяцей было ў класе?

8. Дапоўні ўмову гэтай задачы адказам задачы 7. Рашы задачу.

У класе было ? дзяцей. З класа выйшла 10 дзяцей. Колькі дзяцей засталося ў класе?

1. Вылічы.

11 + 7 – 3   60 – 20 + 10   80 – 1 – 1

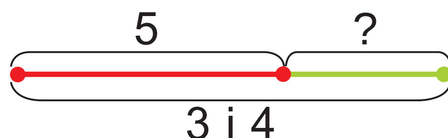
2. Косця пабудаваў вежу з 40 маленькіх і вялікіх кубікаў. Маленькіх кубікаў было 20. Колькі было вялікіх кубікаў?

Пазатаблічнае складанне і адніманне лікаў у межах 100

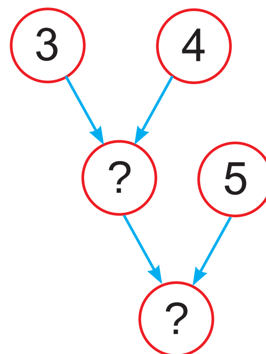
У Каці было 3 кнігі з вершамі і 4 кнігі з казкамі. Каця аднесла ў бібліятэку 5 кніг. Колькі кніг засталося ў Каці?

Было — 3 кнігі і 4 кнігі.
Аднесла — 5 кніг.
Засталося — ?

Спачатку даведаемся, колькі ўсяго кніг было ў Каці.

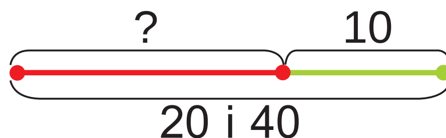
Потым даведаемся, колькі кніг засталося ў Каці.

1. Было 20 м шоўку і 40 м шэрсці. Зрасходавалі 10 м тканіны. Колькі метраў тканіны засталося?

Было — 20 м і 40 м.
Зрасходавалі — 10 м.
Засталося — ?

Што будзем знаходзіць спачатку? Што будзем знаходзіць потым?

2. Турысты 5 дзён ішлі пешшу, а плылі на байдарках на 6 дзён больш. Колькі дзён турысты плылі на байдарках?

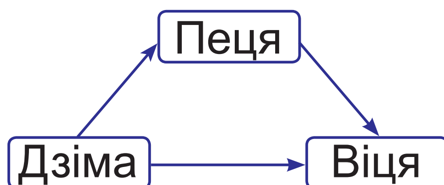
3. Вылічы.

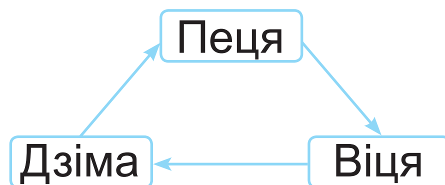
71 – 1	39 – 30	20 + 20 + 20 + 20
59 + 1	50 – 1	90 – 30 – 30 – 30

4. Выразі ў сантыметрах.

1 м	2 дм 6 см	8 дм 10 см
8 дм	5 дм 9 см	4 дм 20 см

5. Пеця старэйшы за Віцю і маладзейшы за Дзіму. Выберы схему, якая падыходзіць, калі стрэлка накіравана ад хлопчыка, які старэйшы, да хлопчыка, які маладзейшы.

? Растлумач рашэнне прыкладаў: 39 + 1, 40 – 1.

1. Вылічы.

50 + 8	69 – 60	71 – 1	90 – 1

2. Калі ад берага адплыло 5 качак, каля берага засталося 20 качак. Колькі качак было каля берага?

Было

Прайшла 1 гадзіна.

Стала

Маленькая стрэлка — гадзіннікавая.
Вялікая стрэлка — мінутная.

Мінутная стрэлка за адну гадзіну праходзіць цэлы круг — гэта 60 мінут. Мінута — адзінка часу. Мінуты абазначаюць так: **мін**.

1 г = 60 мін

1. Вызнач час у гадзінах і мінутах.

2. Устаў прапушчаныя лікі, каб запісы былі правільныя.

52 + ? < 54	77 > 75 + ?	63 – ? > 60 + 1
48 + ? < 50	100 > 98 + ?	36 – ? > 33 + 1

3. Урокі пачаліся ў 8 г 30 мін, а скончыліся ў 12 г 20 мін. На якім гадзінніку паказаны гэты час?

4. На колькі першы лік большы ці меншы за другі?

17 і 9	20 і 70	39 і 9	54 і 50
8 і 13	80 і 50	7 і 77	60 і 67

5. У аўтапарку было 40 старых аўтобусаў і 10 новых. На маршруты выехала 30 аўтобусаў. Колькі аўтобусаў засталося ў аўтапарку?

6. Да Новага года дзеці падрыхтавалі верш, танец і песню. Якімі рознымі спосабамі можна скласці праграму выступлення?

? Колькі мінут складаюць адну гадзіну?

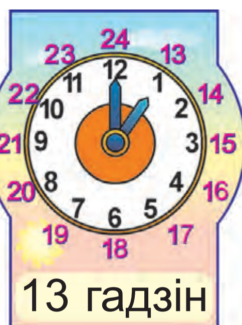
1. Складзі і рашы прыклады.

Павяліч на 30 лікі: 10, 4, 70, 0.

2. Косця спачатку 10 мін глядзеў мультфільм, а потым столькі ж мінут глядзеў праграму «Ералаш». Колькі ўсяго мінут Косця глядзеў тэлевізар?

1. Колькі часу?

раніца вечар дзень ноч

2. Выпішы прыклады з адказам 36.

30 + 3　　37 – 1　　10 + 20 + 6　　100 – 60 + 6

30 + 6　　34 + 1　　50 – 20 + 6　　34 + 1 + 1

3. Параўнай.

10 дм ? 1 м　　60 см ? 1 дм + 5 дм

31 см ? 3 дм　　10 дм ? 99 см + 1 см

4. Складзі прыклады.

Памяншаемае	39	88	97	56	57	100
Аднімаемае	0	1	90	1	50	1

5. Тата выліў у бочку 14 вёдзер вады, а Сеня 4 вядры. На паліўку агарода пайшло 10 вёдзер вады. Колькі вёдзер вады засталося ў бочцы?

6. Віця падцягнуўся на турніку 8 разоў. Колькі разоў падцягнуўся на турніку Максім, калі Віця падцягнуўся на 5 разоў менш?

7. Начарці адрэзак на 3 см карацейшы.

8. Праз 6 гадоў Міле будзе 14 гадоў. Колькі гадоў было Міле 2 гады назад?

Дапоўні сказы двухзначнымі лікамі.
«1 гадзіна дня — гэта ? гадзін».
«7 гадзін вечара — гэта ? гадзін».

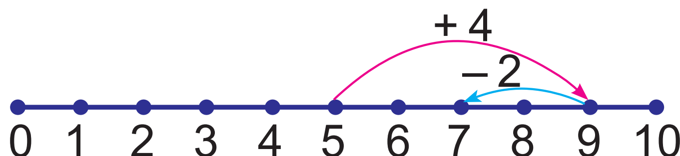
1. Вылічы.

7 + 30 – 1 18 – 9 + 20 78 – 70 + 70

2. Дзеці былі на прагулцы 60 мін. Яны 20 мін ляпілі снегавіка, а потым каталіся з горкі. Колькі мінут дзеці каталіся з горкі?

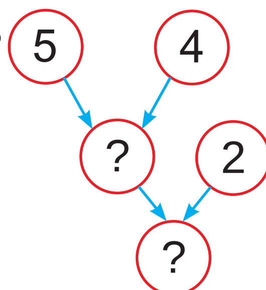

У саставе поезда было 5 вагонаў. Спачатку прычапілі 4 вагоны, а потым адчапілі 2 вагоны. Колькі вагонаў стала ў саставе поезда?

Пра што можна даведацца спачатку?

Пра што можна даведацца потым?

1. На стаянцы было 40 машын. Прыехала яшчэ 10 машын, а потым ад'ехала 20 машын. Колькі машын засталося на стаянцы?

2. Закончы сказы.

3 г дня — гэта ? г	23 г — гэта ? вечара
7 г вечара — гэта ? г	18 г — гэта ? вечара
12 г ночы — гэта ? г	24 г — гэта ? ночы

3. Складзі прыклады. Вылічы.

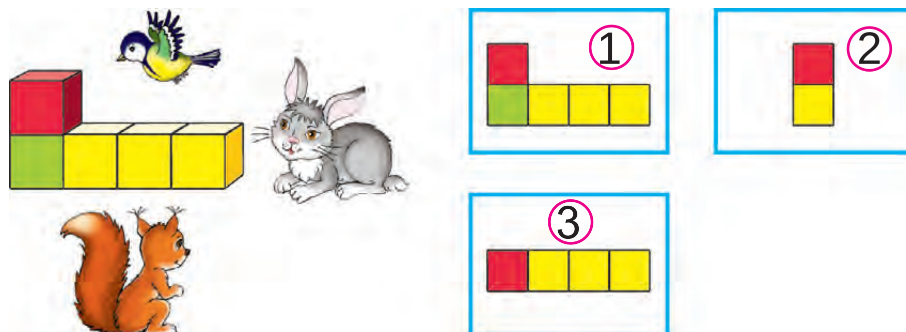
Павяліч 60 на 3	Сума лікаў 9 і 7
Паменшы 93 на 3	Рознасць лікаў 20 і 6

4. Вымерай адрэзкі. Начарці адрэзак, роўны суме даўжынь гэтых адрэзкаў. Складзі прыклад.

5. Падумай, колькі разоў ты зможаш напісаць слова «ўрок» за 1 мінуту. Правер сваё меркаванне.

6. Што бачыць вавёрачка? Што бачыць зайчык? Што бачыць птушка?

Дапоўні сказы адназначным лікам.
«15 гадзін — гэта ? гадзіны дня».
«20 гадзін — гэта ? гадзін вечара».

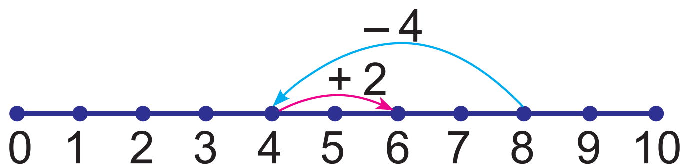
1. Вылічы.

50 + 3 + 1   13 – 6 + 60   9 – 9 + 82

2. У адным класе 12 камп’ютараў, а ў другім — 8. Забралі 5 камп’ютараў. Колькі камп’ютараў засталося ў двух класах?

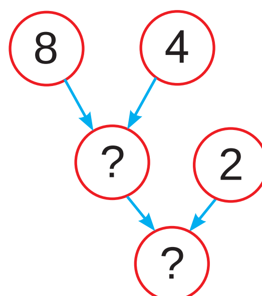

На паліцы было 8 кніг. Спачатку з паліцы знялі 4 кнігі, а потым паставілі 2 кнігі. Колькі кніг стала на паліцы?

Пра што можна даведацца спачатку?

Пра што можна даведацца потым?

1. У зале было 60 крэслаў. Спачатку з залы вынеслі 30 крэслаў, а потым унеслі 40 крэслаў. Колькі крэслаў стала ў зале?

2. Спачатку Галя 30 мінут вышывала, а потым гуляла ў лялькі. На ўсё гэта ў Галі пайшла адна гадзіна. Колькі мінут Галя гуляла ў лялькі?

3. Якія лікі прапушчаны?

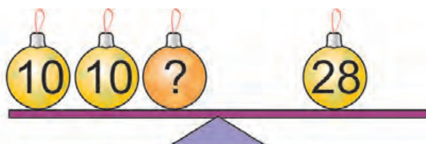
85	?	?	82	81	?	?	78	?	76	?

4. На колькі адзін лік большы ці меншы за другі?

12 і 7   90 і 30   30 і 37   45 і 5

5. Складзі прыклады.

6. Параўнай.

18 – 12 ? 11 – 5   16 см – 2 см ? 7 см + 6 см

35 + 0 ? 36 – 1   2 дм + 8 см ? 1 м – 7 дм

7. Зайчык скакаў праз прыступку з верхняй прыступкі лесвіцы да ніжняй. Колькі прыступак у лесвіцы, калі ён налічыў 10 скачкоў?

? Прачытай прыклады рознымі спосабамі: 40 + 20, 50 – 10.

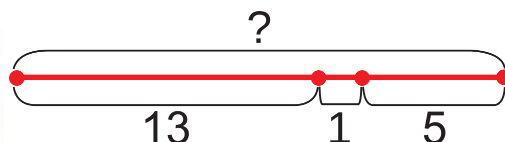
1. Запішы прыклады, у якіх адказ большы за 20.

20 – 10	30 + 5	19 + 1	14 – 7 + 8
85 – 5	20 + 1	30 – 1	11 + 5 – 9

2. На стаянцы было 20 машын. Прыехала 5 машын, а потым ад'ехала 20 машын. Колькі машын стала на стаянцы?

1. На ёлцы вісела 13 цацак. Потым Люда павесіла яшчэ 1 шар, а Коля — 5 зорачак. Колькі цацак стала на ёлцы?

2. Раніцай расчысцілі ад снегу 20 м сцежкі, днём столькі ж метраў, а ўвечары яшчэ 10 м. Колькі ўсяго метраў сцежкі расчысцілі ад снегу?

3. А якой гадзіне расчышчалі сцежку ад снегу раніцай, днём і ўвечары?

Раніца

Дзень

Вечар

4. Даша гасціла ў бабулі 2 тыдні і яшчэ 2 дні. Колькі дзён Даша гасціла ў бабулі?

5. Прачытай лікі. Павяліч кожны лік на 1. Паменшы кожны лік на 1.

30 33 39 93 99

6. Складзі і рашы прыклады.

Складаемае	3	?	40	1	50
Складаемае	9	7	60	?	8
Сума	?	77	?	96	?

7. Устаў прапушчаныя знакі дзеянняў, каб запісы былі правільнымі.

8 ? 6 ? 10 = 4
90 ? 1 ? 9 = 80
60 ? 7 ? 1 = 66

55 ? 5 ? 40 = 90
16 ? 4 ? 6 = 14
100 ? 30 ? 2 = 72

8. Начарці адрэзак даўжынёй 1 дм 2 см, а другі адрэзак — 9 см. На колькі сантыметраў адзін адрэзак карацейшы за другі?

1. Вылічы.

15 – 8 + 40
30 + 40 + 6

12 – 9 + 50
100 – 40 + 1

2. У вазе ляжала 19 сліў. Дзеці з'елі 9 сліў. Пасля гэтага ў вазу паклалі 10 сліў. Колькі сліў стала ў вазе?

Лікавыя выразы

30 + 20	=	50	75 – 5 + 10	=	80

Значэнні лікавых выразаў

1. Прачытай выразы. Знайдзі значэнні выразаў.

46 + 1 90 – 10 35 – 30 44 – 4

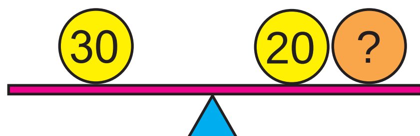
2. На колькі значэнне выразу большае ці меншае за лік?

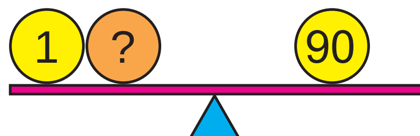
20 + 60 ? 50 90 – 60 ? 50

50 + 30 ? 90 20 + 70 ? 40

45 – 5 ? 50 69 – 9 ? 30

3. Складзі і рашы прыклады.

4. У кнізе 20 старонак. У аўторак Міця прачытаў 5 старонак, а ў сераду яшчэ 2 старонкі. Колькі старонак засталося прачытаць Міцю?

5. Ад вяроўкі даўжынёй 40 м спачатку адрэзалі 20 м, а потым яшчэ 12 м. Колькі метраў вяроўкі засталося?

6. Складзі і рашы задачу.
Выкарыстоўвай словы «ўзялі», «засталося».

7. Вымерай адрэзкі. Начарці адрэзак, які даўжэйшы за сіні адрэзак і карацейшы за чырвоны адрэзак.

8. У адной сям'і 2 сыны, 2 бацькі, 2 дачкі і 2 маці. Колькі чалавек у сям'і?

? Складзі і прачытай выразы з лікамі 10 і 40.

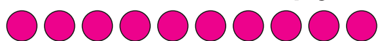
1. Вылічы.

60 + 1 60 – 1 8 + 7 + 5 8 + 8 – 7

2. За месяц пабудавалі 7 паверхаў дома. За наступны тыдзень пабудавалі яшчэ 2 паверхі, а потым — яшчэ 3 паверхі. Колькі ўсяго паверхаў пабудавалі?

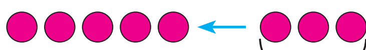
Пакладзі 10 кругоў.

Адсунь 5 кругоў.

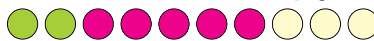
Падсунь 3 кругі.

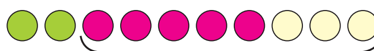
Колькі кругоў стала?

10 – 5 + 3 = 8

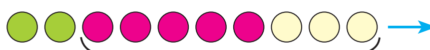
Пакладзі 10 кругоў.

Выберы 3 жоўтыя кругі і 5 чырвоных кругоў.

Адсунь выбраныя кругі.

Колькі кругоў засталося?

10 – 5 + 3 = 2

Каб паказаць, якое дзеянне выконваюць спачатку, а якое — потым, выкарыстоўваюць дужкі ( ).

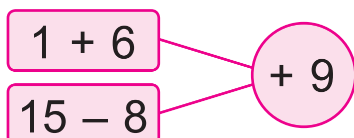
(10 – 5) + 3 = 8

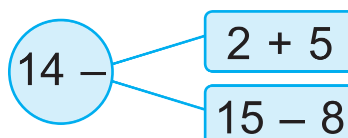
Да рознасці лікаў 10 і 5 дадаць лік 3.
Спачатку ад ліку … .
Потым … .

10 – (5 + 3) = 2

Ад ліку 10 адняць суму лікаў 5 і 3.
Спачатку да ліку 5 … .
Потым … .

1. Складзі лікавыя выразы з дужкамі і знайдзі іх значэнні.

2. Прачытай выразы. Што трэба вылічыць спачатку? Што потым? Знайдзі значэнні выразаў.

12 – (3 + 1) (15 + 1) – 10 10 + (2 – 1)

3. Света адправіла 5 пісем у Мінск, а ў Полацк — на 2 пісьмы больш. Колькі пісем Света адправіла ў Полацк?

4. Дапоўні ўмову гэтай задачы адказам задачы 3. Рашы задачу.

Света адправіла 5 пісем у Мінск і ? пісем у Полацк. Колькі ўсяго пісем адправіла Света?

5. Ёсць стужка даўжынёй 1 м. Як можна рознымі спосабамі адрэзаць ад яе 2 кавалкі: адзін кавалак даўжынёй 5 дм, а другі кавалак даўжынёй 25 см?

? Прачытай выразы.

30 – (20 + 10) (30 – 20) + 10

1. Знайдзі значэнні выразаў.

72 – 2 – 30 40 + 40 + 4 61 – 1 + 20

2. У каробцы было 20 пакецікаў з чаем. На снеданне сям’я ўзяла 4 пакецікі, на вячэру — столькі ж пакецікаў. Колькі пакецікаў засталося?

У выразах **без дужак** дзеянні выконваюцца па парадку — злева направа.

$$35 \overset{1}{-} 5 \overset{2}{+} 1$$

У выразах **з дужкамі** дзеянні ў дужках выконваюцца першымі.

$$50 \overset{2}{-} (13 \overset{1}{+} 7)$$

1. Прачытай выразы. Укажы парадак дзеянняў і знайдзі значэнні выразаў.

36 – 6 + 5   54 – 50 – 3   40 + 20 + 20

2. Прачытай выразы. Укажы парадак дзеянняў і знайдзі значэнні выразаў.

24 + (20 – 19)   78 – (8 + 0)   (36 + 4) + 20

3. Расстаў дужкі ў выразах у адпаведнасці з указаным парадкам дзеянняў. Знайдзі значэнні выразаў.

$80 \overset{2}{-} 13 \overset{1}{+} 7$ $36 \overset{2}{+} 31 \overset{1}{-} 1$ $29 \overset{1}{-} 9 \overset{2}{+} 80$

4. Запішы выразы і знайдзі іх значэнні.

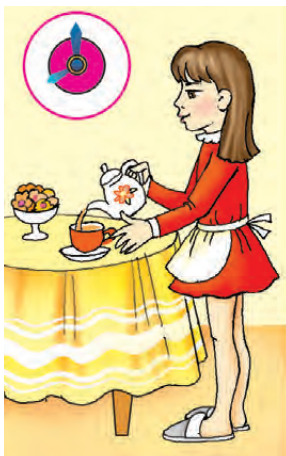
Ад сумы лікаў 15 і 3 адняць 8

Да ліку 70 дадаць рознасць лікаў 20 і 0

5. У камп'ютары ў Віці было 10 файлаў. Потым ён стварыў 2 новыя файлы, а 3 выдаліў. Колькі файлаў стала ў Віці?

6. Пасля таго, як у спартыўную залу прынеслі 5 мячоў, у ёй стала 25 мячоў. Знайдзі, колькі мячоў было ў спартыўнай зале.

7. На малюнках паказана, што рабіла дзяўчынка ў розны час. Здагадайся, а якой гадзіне гэта адбывалася.

Якое дзеянне выконваецца першым у выразах з дужкамі? Без дужак?

1. Запішы выразы і знайдзі іх значэнні.
- Да рознасці лікаў 7 і 2 дадаць лік 4.
- Ад ліку 50 адняць суму лікаў 29 і 1.

2. У поездзе было 18 вагонаў. Адчапілі 4 вагоны, а прычапілі 6. Колькі вагонаў стала?

1. Запішы адназначныя лікі ў парадку памяншэння. Запішы лікі шостага дзясятка ў парадку павелічэння.

2. Запішы лікавыя выразы. Знайдзі значэнні выразаў.
- Павяліч шэсць на пяцьдзясят.
- Сума лікаў шэсцьдзясят і сорак.
- Паменшы сто на дзевяноста.
- Рознасць лікаў трыццаць восем і адзін.

3. Запішы лікі ў выглядзе сумы разрадных складаемых.

47 74 83 38 25 52

4. Параўнай.

20 + 3 ? 3 + 20
99 + 1 ? 100 – 1
10 + 30 ? 20 + 20

29 – 1 ? 29 + 1
66 – 6 ? 66 – 60
60 – 30 ? 60 – 40

5. Вылічы.

16 – 7 + 5
8 + 6 – 4

9 + 9 – 10
2 + 9 – 3

12 – 6 + 5
16 – 8 + 9

6. Складзі да кожнага прыкладу на складанне па 2 прыклады на адніманне.

30 + 5 4 + 60 40 + 3

7. На колькі рознасць кожнай пары лікаў меншая за іх суму?

8. Знайдзі значэнні выразаў.

60 – (10 + 40)   (80 – 60) + 10
90 – 70 – 10   40 + 20 – 30

9. Вылічы.

8 + (5 – 3)   19 – 7 + 2   16 – (6 – 3)
8 + 5 – 3   (19 – 7) + 2   16 – 6 – 3

10. Вылічы.

(72 – 2) + 4   (61 – 1) + 10
1 + (100 – 80)   70 – (43 – 3)

11. Устаў прапушчаныя лікі, каб запісы былі правільныя.

8 + ? = 13 + 2   (100 – 90) + ? = 20
? – 10 = 7 – 0   ? + (20 – 11) = 12

12. Запішы лікавыя выразы. Знайдзі значэнні выразаў.

- Ад ліку 20 аднімі суму лікаў 2 і 7.
- Да рознасці лікаў 20 і 6 дадай лік 4.

13. Вымерай адрэзкі.

- Начарці адрэзак, даўжыня якога роўная суме даўжынь гэтых адрэзкаў.
- Начарці адрэзак, даўжыня якога роўная рознасці даўжынь гэтых адрэзкаў.

14. У каробцы 20 алоўкаў. Калі з каробкі ўзялі некалькі алоўкаў, у ёй засталося 12 алоўкаў. Колькі алоўкаў узялі?

15. Дапоўні ўмову. Рашы задачу.
У буфеце стаялі кубкі, шклянкі і талеркі. Талерак было столькі, колькі кубкаў і шклянак разам. Колькі было талерак?

16. У адной спартыўнай камандзе 15 чалавек, што на 3 чалавекі менш, чым у другой камандзе. Колькі чалавек у другой камандзе?

17. Складзі пытанне. Рашы задачу.
У сталовай было 8 дзясяткаў яек. У першы дзень зрасходавалі 20 яек, а ў другі дзень — 30 яек.

18. Дапоўні ўмову. Рашы задачу.
На гары было ? лыжнікаў і ? сноўбардыстаў. З гары з'ехала 9 чалавек. Колькі чалавек засталося на гары?

19. У тэлефоне Косці захавана 30 нумароў сяброў, а ў тэлефоне Гены — на 10 нумароў менш. Колькі нумароў сяброў захавана ў тэлефоне Гены?

20. Дапоўні ўмову гэтай задачы адказам задачы 19. Рашы задачу.
У тэлефоне Косці захавана 30 нумароў сяброў, а Гены — ? нумароў. Колькі нумароў сяброў захавана ў тэлефонах Косці і Гены?

21. Колькі часу?

раніца

дзень

вечар

ноч

Гэта цікава!

Рымскія лічбы

З даўніх часоў людзі запісвалі лікі з дапамогай розных знакаў. Напрыклад, у Старажытным Рыме людзі абазначалі лікі з дапамогай штрыхоў і нават некаторых літар. Вось так:

I — адзін
II — два
III — тры
IV — чатыры
V — пяць

VI — шэсць
VII — сем
VIII — восем
IX — дзевяць
X — дзесяць

Да гэтага часу можна ўбачыць такія лікі — напрыклад, на цыферблатах гадзіннікаў або на кнігах для абазначэння тома.

Старыя меры даўжыні

Людзі не заўсёды карысталіся вядомымі табе мерамі даўжыні (метр, дэцыметр, сантыметр). Раней зручней за ўсё было вымяраць і параўноўваць даўжыні прадметаў з дапамогай сваіх рук і ног. Гэтыя

меркі былі заўсёды побач. Напрыклад, даўжыні прадметаў вымяралі локцямі (частка рукі ад локцевага сустава да кончыка сярэдняга пальца рукі).

Пядзя — гэта старая мера даўжыні. Яна роўна адлегласці паміж мезенцам і вялікім пальцам рукі.

З дапамогай локця і пядзі можна было хутка і без спецыяльных вымяральных інструментаў вымераць і параўнаць даўжыні не вельмі вялікіх прадметаў.

Метр

Карыстацца локцем, пяддзю і іншымі падобнымі мерамі даўжыні было не заўсёды зручна. Бо ў людзей могуць быць розная даўжыні рукі і ногі, пальцы рук і ступні ног. Таму была прыдумана агульная для розных краін сістэма мер даўжыні. З'явілася яна ў Францыі, а потым была прынята многімі іншымі краінамі.

Метр — гэта назва адной з такіх мер. Яе памер заўсёды аднолькавы, таму карыстацца метрам зручна. Сантыметр і дэцыметр — гэта таксама агульныя для многіх краін меры даўжыні, якія ўзялі сваё паходжанне ад метра.

Вымярэнне часу

З даўніх часоў людзі карысталіся рознымі гадзіннікамі для вымярэння часу.

З дапамогай сонечнага гадзінніка час вызначалі па даўжыні і становішчы ценю, які падае ад спецыяльнага шаста. Сёння сонечным гадзіннікам амаль не карыстаюцца.

Да гэтага часу зрэдку выкарыстоўваюць пясочны гадзіннік. З яго дапамогай адлічваюць прамежкі часу. Пясок можа сыпацца з верхняй часткі такога гадзінніка ў ніжнюю некалькі мінут і нават некалькі гадзін.

Зараз часта карыстаюцца цыферблатным гадзіннікам. На гэтым гадзінніку стрэлкі рухаюцца па кругу. Становішча стрэлкі ўказвае на пэўны час дня або ночы.

Таксама часта выкарыстоўваецца электронны гадзіннік, дзе час паказваецца з дапамогай лічбаў на табло.

Мураўёва, Г. Л.
М91 Матэматыка : вучэб. дапаможнік для 2-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі з беларус. мовай навучання. У 2 ч. Ч. 1. / Г. Л. Мураўёва, М. А. Урбан. — Мінск : Нац. ін-т адукацыі, 2012. — 128 с. : іл.
ISBN 978-985-559-075-1.

УДК 51(075.2=161.3)
ББК 22.1я71

Вучэбнае выданне

Мураўёва Галіна Леанідаўна
Урбан Марыя Анатольеўна

МАТЭМАТЫКА

Вучэбны дапаможнік для 2 класа
ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі
з беларускай мовай навучання

У дзвюх частках

Частка 1

Нач. рэдакцыйна-выдавецкага аддзела *Г. І. Бандарэнка*
Рэдактар *Л. Ф. Леўкіна*
Мастак *І. В. Лазерка*
Мастацкі рэдактар *І. А. Усенка*
Камп'ютарная вёрстка *Ю. М. Галавейкі*
Карэктары *К. В. Шобік, Л. А.Міснікевіч*

Падпісана ў друк 22.05.2012. Фармат 70×90/16. Папера афсетная.
Друк афсетны. Ум. друк. арк. 9,36. Ул.-выд. арк. 4,22 + 0,47 форз.
Тыраж 7600 экз. Заказ

Навукова-метадычная ўстанова «Нацыянальны інстытут адукацыі»
Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.
ЛИ № 02330/0494469 ад 08.04.2009. Вул. Караля, 16, 220004, г. Мінск

ААТ «Паліграфкамбінат імя Якуба Коласа»
ЛП №02330/0150496 ад 11.03.2009. Вул. Чырвоная, 23, 220600, г. Мінск

(Назва і нумар школы)

Навучальны год	Імя і прозвішча вучня	Стан вучэбнага дапаможніка пры атрыманні	Адзнака вучню за карыстанне вучэбным дапаможнікам
20 /			
20 /			
20 /			
20 /			
20 /			